

Вінницький національний технічний університет
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))

Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

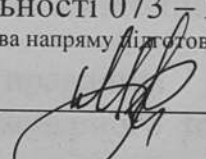
МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

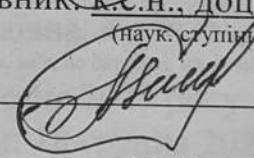
ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ
ПІДПРИЄМСТВА (на прикладі приватного акціонерного товариства
«Ладжинський завод ЗБК»)

08-43.МКР.006.00.081 ТЧ

Виконала: студентка 2 курсу,
групи МФКД-22м
спеціальності 073 – Менеджмент
(шифр і назва напрямку підготовки, спеціальності)

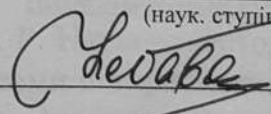

Ковальчук М. А.
(прізвище та ініціали)

Керівник: к.е.н., доцент кафедри ФІМ
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

Настенко М. М.
(прізвище та ініціали)

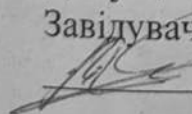
«12» грудня 2023 р.

Опонент: к.е.н., доцент, проф. каф. ЕПВМ
(наук. ступінь, вч. звання, назва кафедри)

Небава М. І.
(прізвище та ініціали)

«14» грудня 2023 р.

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФІМ

д.е.н., проф. Зянько В. В.
(прізвище та ініціали)

«18» грудня 2023 р.

Вінниця ВНТУ – 2023 рік

Вінницький національний технічний університет
Факультет менеджменту та інформаційної безпеки
Кафедра фінансів та інноваційного менеджменту
Рівень вищої освіти II-й (магістерський)
Галузь знань – Управління та адміністрування
Спеціальність – 073 Менеджмент
Освітньо-професійна програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

завідувач кафедри ФІМ

д.е.н., професор Зянько В. В.

«26» вересня 2023 р.

ЗАВДАННЯ НА МАГІСТЕРСЬКУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Ковальчук Мирославі Анатоліївні
(прізвище, ім'я, по-батькові)

1. Тема роботи: Організація управління фінансовими ресурсами підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «Ладижинський завод ЗБК»)

Керівник роботи Настенко Марія Миколаївна, к.е.н., доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджено наказом ВНТУ від «18» вересня 2023 року № 247.

2. Строк подання студентом роботи: 18 грудня 2023 року

3. **Вхідні дані до роботи:** Дранус В. В., Биченко Є. О. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами фармацевтичних підприємств. *Modern Economics*. 2022. № 36(2022). С. 51-58. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-08); Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Сорокіна І. Р. Науково-методичні підходи до формування політики управління фінансовими ресурсами підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9406>; Гайбура Ю. А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 14–21; Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. № 14. С. 778–783; Телишевська Л.І., Голованова А.В., Яско Р.С. Засади формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. №5/1. 2017. С.24-27; Фінансова звітність ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки.

4. **Зміст текстової частини:**

У розділі 1 дослідити суть, структуру та джерела фінансових ресурсів підприємства; розглянути основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства; обрати ефективну методику для аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства.

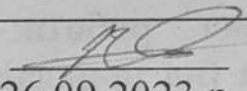
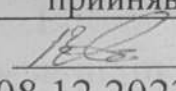
У розділі 2 здійснити аналіз фінансово-економічної діяльності Пра «Ладизинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки та проаналізувати ефективнос формування та використання фінансових ресурсів заводу.

У розділі 3 запропонувати заходи з підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства.

Перелік ілюстративного матеріалу: Таблиці: Таблиця 1.1 – Структура джерел фінансування підприємства; Таблиця 2.1 – Абсолютні показники фінансового стану ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.2 – Фінансова стійкість ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.3 – Коефіцієнти ліквідності ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.4 – Коефіцієнти рентабельності ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.5 – Структура та динаміка джерел фінансових ресурсів ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.6 – Ділова активність ПраТ «Ладизинський завод ЗБК»; Таблиця 2.7 – Вихідні дані для факторного аналізу чистого прибутку ПраТ «Ладизинський завод ЗБК».

Рисунки: Рисунок 1.1 – Структура власного капіталу підприємства; Рисунок 1.2 – Структура управління фінансовими ресурсами; Рисунок 3.1 – Схема розробки фінансової стратегії з покращення фінансового стану підприємства.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Спеціальна частина	зав. кафедри ФІМ Зянько В. В.	 26.09.2023 р.	 08.12.2023 р.

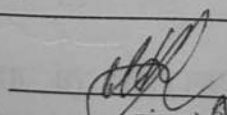

7. Дата видачі завдання «26» вересня 2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Назва етапів магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	Строк виконання етапів роботи	Примітка
Формування та затвердження теми магістерської кваліфікаційної роботи (МКР)	червень - вересень	Вик.
Виконання теоретичної частини МКР. Перший рубіжний контроль виконання МКР (1-й розділ МКР)	III декада жовтня	Вик.
Виконання аналітичної частини МКР. Другий рубіжний контроль виконання МКР (2-й розділ МКР)	II декада	Вик.
Розробка рекомендацій та пропозицій. Третій рубіжний контроль виконання МКР (3-й розділ МКР)	листопада	Вик.
Перевірка МКР на плагіат. Попередній захист МКР	I декада грудня	Вик.
Рецензування МКР	II декада грудня	Вик.
Захист МКР	II декада грудня	Вик.

Студент

Керівник роботи

(підпис)

(підпис)

Ковальчук М. А.

(ініціали та прізвище)

Настенко М. М.

(ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

УДК 658.15

Ковальчук М. А. Організація управління фінансовими ресурсами підприємства (на прикладі приватного акціонерного товариства «Ладжинський завод ЗБК»). Магістерська кваліфікаційна робота зі спеціальності 073 – Менеджмент, освітня програма – Менеджмент фінансово-кредитної діяльності. Вінниця: ВНТУ, 2023. 103 с. На укр. мові. Бібліогр. 35 назв; рис. 3; табл. 8.

У магістерській кваліфікаційній роботі запропоновано напрями підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства. Наукові і практичні положення щодо заходів з удосконалення організації управління фінансовими ресурсами підприємства доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати на ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» та інших вітчизняних промислових підприємствах для покращення фінансово-економічних результатів їхньої діяльності. У теоретичній частині роботи досліджено суть, структуру та джерела фінансових ресурсів підприємства; розглянуто основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства; обрано ефективну методику для аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства. В аналітичній частині роботи здійснено аналіз фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки та проаналізовано ефективність формування та використання фінансових ресурсів заводу. У прикладній частині роботи обґрунтовано заходи з покращення фінансового стану акціонерного товариства та шляхи вдосконалення управління його фінансовими ресурсами.

Ключові слова: фінансовий капітал, фінансові ресурси, фінансовий менеджмент, методи управління.

ABSTRACT

Kovalchuk M. A. Organization of management of financial issues of enterprises (when using a private promotional product “Ladizhinsky plant of reinforced concrete structures”). Master's qualification work in specialty 073 – Management, educational program – Management of financial and credit activities. Vinnytsia: VNTU, 2023. 103 p. In ukr. language. Bibliography 35 titles; rice. 3; tab. 8.

The master's thesis proposes ways to improve the efficiency of managing the financial resources of a joint-stock company. Scientific and practical provisions on measures to improve the organization of management of an enterprise's financial resources have been brought to the level of specific proposals, which will allow them to be used at PJSC “Ladizhinsky plant of reinforced concrete structures” and other domestic industrial enterprises to improve the financial and economic results of their activities. In the theoretical part of the work, the essence, structure and sources of financial resources of the enterprise are studied; the basics of organizing the management of financial resources of an enterprise are considered; An effective methodology was chosen to analyze the efficiency of the formation and use of the enterprise's financial resources. In the analytical part of the work, an analysis of the financial and economic activities of PJSC “Ladizhinsky plant of reinforced concrete structures” for 2020-2022 was carried out and the efficiency of the formation and use of the plant's financial resources was analyzed. In the applied part of the work, measures to improve the financial condition of the joint-stock company and ways to improve the management of its financial resources are substantiated..

Key words: financial capital, financial resources, financial management, management methods.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
1 ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ	11
1.1 Економічний зміст, структура та джерела фінансових ресурсів підприємства	11
1.2 Основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства ...	22
1.3 Методичні підходи до аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства	29
Висновки до розділу 1	36
2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПрАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД ЗБК»	37
2.1 Виробничо-економічна характеристика ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК»	37
2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності акціонерного товариства	40
2.3 Аналіз ефективності формування та використання фінансових ресурсів акціонерного товариства	54
Висновки по розділу 2	62
3 ПРОПОЗИЦІЇ З ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА ...	65
3.1 Заходи з покращення фінансового стану акціонерного товариства	65
3.2 Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства	68
Висновки по розділу 3	71
ВИСНОВКИ	74
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	78
Додаток А. Протокол перевірки кваліфікаційної роботи	82
Додаток Б. Баланс (Звіт про фінансовий стан)	83
Додаток В. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)	92
ІЛЮСТРАТИВНА ЧАСТИНА	98

ВСТУП

В умовах ринкових відносин підприємства приймають господарські рішення самостійно, а тому їх економічна і юридична відповідальність зростає і різко підвищується значення фінансової стійкості суб'єктів господарювання, що значно актуалізує проблему забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами, збільшує роль раціонального управління ними.

Керівництву підприємства все частіше доводиться стикатися з проблемами управління фінансовими ресурсами: з'ясовувати, чи показники і процедури, що використовувалися раніше для планування діяльності підприємства, наприклад обсяг виробленої продукції, дозволяють йому успішно конкурувати на ринку через високу собівартість продукції і появу великої кількості конкурентів, чи це буде перешкоджати отриманню прибутків, а можливо зведе прибуток і до нуля. Проте розуміння того, що на підприємстві необхідно міняти систему управління, знижувати витрати, більш ефективно управляти фінансовими ресурсами приходить швидко. Питання лише в тому, як це зробити? Як підрахувати дійсну собівартість продукції, як спланувати закупівлю запасам, визначити у вдосконалення яких процесів насамперед необхідно інвестувати кошти і т. ін. Розгляду цих питань і присвячена ця магістерська кваліфікаційна робота.

В зв'язку зі своєю актуальністю ця тема сьогодні широко висвітлюється, Дослідженню проблем, пов'язаних з організацією управління фінансовими ресурсами підприємства присвячено багато наукових праць українських авторів, зокрема таких, як Дранус В. В., Биченко Є. О., Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Сорокіна І. Р., Гайбура Ю. А., Бражник Л. В., Телишевська Л. І., Голованова А. В., Яско Р. С. та інші.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Магістерська робота виконувалася відповідно до напрямку наукових досліджень кафедри фінансів і кредиту «Дослідження сучасних тенденцій фінансових, грошово-кредитних та інноваційних процесів в Україні»

Метою магістерської роботи є розробка заходів з підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства на основі дослідження організації та ефективності управління фінансовими ресурсами.

Відповідно до представленої мети у магістерській роботі передбачається вирішення таких **завдань**:

- дослідити суть, структуру та джерела фінансових ресурсів підприємства;
- розглянути основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства;
- обрати ефективну методику для аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства;
- здійснити аналіз фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки;
- проаналізувати ефективності формування та використання фінансових ресурсів ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки;
- запропонувати заходи з підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства.

Об'єктом дослідження є процес формування і використання в акціонерних товариствах фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є сукупність методів та методичних підходів до аналізу ефективності організації управління фінансовими ресурсами в акціонерних товариствах України.

Методи дослідження. При написанні магістерської роботи були застосовані загальнонаукові методи, зокрема: аналіз і синтез, системний підхід (при визначенні об'єкта і предмета дослідження та здійснення певних узагальнень); метод порівняння, табличний та розрахунково-аналітичний методи (при аналізі показників фінансово-економічної діяльності підприємства); методи моделювання та групування (при обґрунтуванні результатів дослідження).

Наукова новизна одержаних результатів:

- обґрунтовано, що робота фінансового менеджера пов'язана з наданням

- йому необхідної та корисної аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень фінансового характеру. Незалежно від організаційної структури підприємства, фінансовий директор несе відповідальність за аналіз фінансових проблем і, у деяких випадках, за прийняття рішень або надання рекомендацій вищому керівництву (с. 27);
- набуло подальшого розвитку положення про основні цілі, яких підприємству необхідно досягти для забезпечення раціонального управління фінансовими ресурсами. Такими цілями є: забезпечення конкурентоспроможності; уникнення банкрутства; збереження лідерства у боротьбі з конкурентами; максимізація ринкової вартості підприємства; досягнення прийнятних темпів зростання економічного потенціалу підприємства; забезпечення зростання обсягів виробництва та продажів; максимізація прибутку; мінімізація витрат (с. 22).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що отримані в роботі теоретичні положення, висновки та методичні рекомендації щодо напрямів підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства доведені до рівня конкретних пропозицій, що дозволить їх використати на ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» та загалом на промислових підприємствах України, що дозволить покращити фінансові результати їх фінансово-господарської діяльності.

Особистий внесок здобувача.

Магістерська робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій автором запропоновані заходи з підвищення ефективності управління фінансовими ресурсами на ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» та інших вітчизняних акціонерних товариствах.

Наукові положення, висновки та рекомендації, що виносяться на захист, одержані автором самостійно.

Апробація результатів магістерської роботи.

Основні положення і результати виконаного дослідження доповідалися на ЛІ

Науково-технічній конференції факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету (м. Вінниця, 31.05-01.06.2022 р.).

Наукові публікації. За темою магістерської кваліфікаційної роботи опубліковані тези доповіді [35].

Структура і зміст магістерської роботи. Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить 94 сторінок, включаючи 7 таблиць, 4 рисунки, список використаних джерел із 40 найменувань, 3 додатки та ілюстративну частину.

1 ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА УПРАВЛІННЯ НИМИ

1.1 Економічний зміст, структура та джерела фінансових ресурсів підприємства

Ринкова економіка, незважаючи на різноманіття відомих у світовій практиці моделей, характеризується тим, що є соціально спрямованою економікою, доповненою державним регулюванням. Сучасна ринкова економіка є різноманітною та розпорошеною з точки зору діяльності та простору. Однак диверсифікація є одним із найважливіших факторів забезпечення стабільності та стійкості ринкової економіки та її фінансової системи. Але поглиблення диверсифікації неминуче ускладнює рух фінансів і капіталу, розширює використання особливих засобів та прийомів у фінансовому аналізі, що суттєво впливає на ускладнення фінансово-економічної діяльності підприємств та організацій.

Фінанси відіграють важливу роль у структурі ринкових відносин і в механізмі їх державного регулювання. Вони як невід'ємна частина ринкових відносин є важливим важелем проведення політики держави. Тому сьогодні особливо важливо добре знати про походження фінансових ресурсів, глибоко розуміти умови їх функціонування та бачити шляхи їх максимально повного використання на благо ефективного розвитку національної економіки.

У структурі фінансових відносин національної економіки фінансовим ресурсам підприємств належить вирішальне вихідне положення, оскільки вони обслуговують основну ланку виробничого процесу, а саме ту, яка пов'язана зі створенням матеріальних та нематеріальних благ.

До фінансових ресурсів підприємства належить частина коштів у вигляді не лише прибутку, але й зовнішніх надходжень, яка спрямовується на виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань і здійснення витрат з метою

забезпечення розширеного відтворення [1].

Поряд з фінансовими ресурсами часто використовується поняття «фінансовий капітал», який є реальним об'єктом фінансиста, на який він може постійно впливати з метою отримання нових прибутків для підприємства.

Якщо розглядати загалом поняття «капітал», то він є частиною фінансових ресурсів, які підприємство пускає в оборот, і яка створює прибуток від такого обороту. У цьому сенсі капітал виступає як перетворююча форма фінансових ресурсів [2].

Основна відмінність між фінансовими ресурсами та капіталом підприємства полягає в тому, що в будь-який час фінансові ресурси перевищують або дорівнюють капіталу підприємства. Але це не означає, що чим ближче розмір капіталу до розміру фінансових ресурсів, тим ефективніше працює підприємство. У реальному житті на функціонуючому підприємстві немає рівності фінансових ресурсів і капіталу. Фінансові звіти створюються таким чином, щоб неможливо було виявити різницю між фінансовими ресурсами та капіталом. Справа в тому, що стандартні звіти представляють не фінансові ресурси як такі, а їх трансформовані форми – зобов'язання та капітал. У практичній діяльності люди зазвичай стикаються не з категоріями, а з їх трансформованими формами, тому в стандартній фінансовій звітності для практичної зручності вони відображені.

З визначення фінансових ресурсів випливає, що за походженням вони поділяються на внутрішні та зовнішні.

Внутрішні фінансові ресурси представлені в реальній формі в стандартних звітах у вигляді чистого прибутку та амортизаційних відрахувань, а в конвертованому вигляді – зобов'язаннями перед працівниками підприємства [3].

Чистий прибуток – це частина прибутку підприємства, яка утворюється після вирахування із загального прибутку компанії обов'язкових платежів – податку, збору, штрафу, пені, частини відсотків та інших обов'язкових платежів. Чистий прибуток перебуває у розпорядженні підприємства і розподіляється згідно з рішеннями його органів управління [4].

Зовнішні або залучені фінансові ресурси теж поділяються на дві групи: власні та позикові. Цей розподіл визначається формою капіталу, у якій він вкладається в зовнішніми учасниками на розвиток цього підприємства: як діловий капітал або як позичковий капітал. Відповідно, результатом вкладення підприємницького капіталу є формування власних фінансових ресурсів, а результатом вкладення позичкового капіталу – формування позикових коштів.

Усі внутрішні та зовнішні фінансові ресурси підприємства, у залежності від часу, впродовж якого ними розпоряджається підприємство, поділяються на короткострокові (до одного року) і довгострокові (більше одного року). Цей розподіл досить умовний, а діапазон інтервалів залежить від фінансового законодавства конкретної країни, правил фінансової звітності та національних традицій.

Підприємницький капітал — це капітал, який вкладений у різні установи з метою отримання прибутку та прав на управління установою [5].

Позичковий капітал – це гроші, позичені на умовах повернення та платності. На відміну від підприємницького капіталу, позичковий капітал не інвестується у підприємство, а передається йому в тимчасове користування з метою отримання відсотків. До цього виду бізнесу залучені спеціалізовані кредитно-фінансові установи (банки, кредитні спілки, страхові компанії, пенсійні фонди, інвестиційні фонди тощо) [6].

У реальному житті підприємницький капітал і позиковий капітал тісно взаємопов'язані. Капітал не може довго залишатися в готівковій формі, тому що він повинен використовуватися для отримання нового прибутку. Перебуваючи у формі грошових коштів у вигляді залишків готівки в касі підприємства або на його поточному банківському рахунку, капітал приносить підприємству незначний прибуток або зовсім не приносить його. Перетворення капіталу з грошової форми у продуктивну називається фінансовим інвестуванням.

Прийнято розрізняти дві форми фінансового інвестування: зовнішнє і внутрішнє. Такий розподіл зумовлений тісним зв'язком форм фінансових ресурсів

і капіталу підприємства з процесом фінансування. Характеристика видів фінансування підприємства наведена в таблиці 1.1.

Таблиця 1.1 – Структура джерел фінансування підприємства [6]

Види фінансування	Зовнішнє фінансування	Внутрішнє фінансування
Фінансування підприємства на базі власного капіталу	1. Фінансування за рахунок пайової участі (розміщення акцій, залучення нових пайовиків)	2. Фінансування з одержаного прибутку, який залишається після оподаткування підприємства
Фінансування підприємства на базі позикових коштів	3. Фінансування за рахунок кредитних коштів (позичок, банківського кредитування, кредитів з боку постачальників)	4. Позиковий капітал, що створюється на базі прибутку від продажів - відрахувань у резервні фонди (пенсії, відшкодування збитків нанесених природі, сплати податків)
Змішане фінансування підприємства на базі власного капіталу та позикового	5. Випуск облігацій, що обмінюються на акції, опціонні запозичення, позички на базі надання прав участі у прибутку підприємства, випуск привілейованих акцій	6. Особливі позиції, що не оподатковуються.

Власні фінансові ресурси є суттєвою частиною всіх фінансових ресурсів підприємства, які залежать від моменту створення підприємства та перебувають у його розпорядженні протягом усього терміну його існування. Цю частину фінансових ресурсів прийнято називати статутним фондом або статутним капіталом підприємства.

Залежно від організаційно-правової форми підприємства його статутний капітал формується шляхом випуску та продажу акцій (простих, привілейованих або їх комбінації), вкладень у статутний капітал акцій, паїв тощо. У процесі діяльності підприємства його статутний капітал може бути поділений, зменшений або збільшений, зокрема, за рахунок частини внутрішніх фінансових ресурсів підприємства.

Джерелами формування власних фінансових ресурсів підприємства є такі [7]:

- 1) статутний капітал (кошти, отримані від продажу часток і вкладів учасників);
- 2) накопичені резерви установи;
- 3) інші внески юридичних та фізичних осіб (цільове фінансування, благодійні внески тощо).

Структура власного капіталу компанії представлена на рис. 1.1.

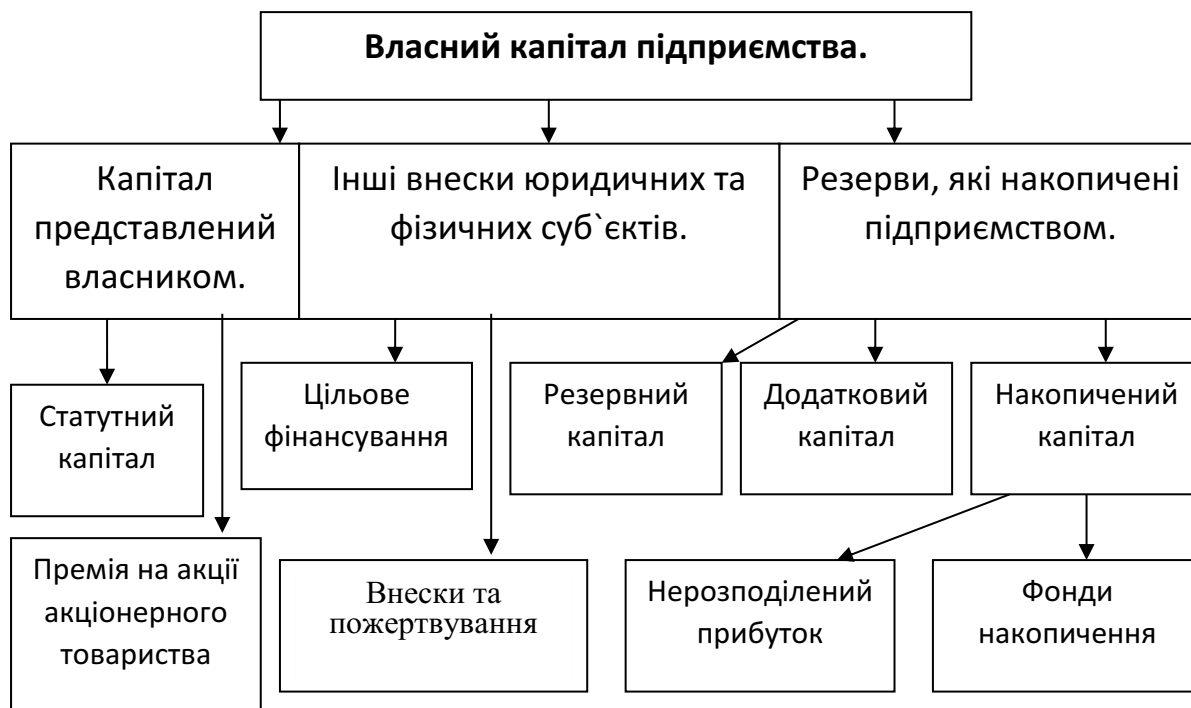

Рисунок 1.1 – Структура власного капіталу підприємства [7]

Коли підприємство створюється то основним джерелом придбання основних засобів, нематеріальних активів і оборотних коштів є його статутний капітал. Завдяки цьому створюються необхідні умови для успішної підприємницької діяльності.

Статутний капітал є сумою коштів, які надаються власниками для забезпечення законної господарської діяльності підприємства.

Зміст категорії «статутний капітал» залежить від організаційно-правової форми підприємства:

- для державних підприємств гарантована державою оцінка майна

- підприємства на праві повного господарського відання;
- для товариства з обмеженою відповідальністю сума вказана з часткою кожного власника;
  - для акціонерного товариства загальна номінальна вартість акцій усіх типів;
  - для виробничого кооперативу оцінка майна, наданого учасниками для здійснення діяльності;
  - для орендного закладу сума внесків працівників закладу;
  - для підприємства іншої форми, що стоїть на самостійному балансі, - оцінка майна, закріпленого за власником підприємства на праві повного господарського відання.

Вкладами до статутного капіталу створеного товариства можуть бути грошові кошти, матеріальні та нематеріальні активи. У момент передачі активів у вигляді внеску до статутного капіталу право власності на них переходить до суб'єкта господарювання, тобто інвестори певною мірою втрачають права власності на ці об'єкти. У разі ліквідації підприємства або виходу одного з учасників з товариства останній має право лише на відшкодування належної йому частки в майні, що залишилося, але не на повернення переданих на той момент об'єктів у вигляді внесків до статутного капіталу.

Отже, статутний капітал відображає розмір зобов'язань підприємства перед інвесторами. Статутний капітал формується при первинному вкладенні коштів. Його розмір оголошується при реєстрації товариства, а будь-які зміни розміру статутного капіталу (додатковий випуск акцій, зменшення номінальної вартості акцій, внесення додаткових вкладів, прийняття нового учасника, приєднання до частки прибутку тощо) допускаються лише у випадках та порядку, встановлених чинним законодавством та установчими документами.

Формування статутного капіталу може супроводжуватися формуванням додаткового джерела емісійних дивідендних коштів. Це джерело виникає, коли акції продаються за ціною, вищою ніж номінальна ціна під час початкової емісії. Коли ці суми надходять, вони включаються до складу додаткового капіталу.

Під час процесу виробництва, здійснення господарської діяльності, надання послуг тощо створюється нова вартість, яка визначається величиною виручки від реалізації.

Виручка від реалізації – це основне джерело погашення коштів, витрачених на виробництво продукції (робіт та послуг), формування грошових фондів, а від своєчасного надходження коштів залежить безперервність процесу господарської діяльності підприємства. Несвоєчасне надходження виручки призводить до зупинки господарської діяльності, зменшення прибутку, порушення договірних зобов'язань, штрафів.

Використання доходу відображає початкову фазу розподільчих операцій. З отриманням виручки підприємство компенсує матеріальні витрати на сировину, матеріали, паливо, електроенергію та інші предмети праці, а також надані підприємству послуги. Додатковий розподіл виручки пов'язаний з формуванням амортизаційних відрахувань як джерела відтворення основних засобів і нематеріальних активів підприємства.

Інша частина виручки є валовим прибутком або новоствореною вартістю, яка йде на виплату заробітної плати та формування прибутку підприємства, а також відрахування в позабюджетні фонди, податки (крім податку на прибуток) та інші обов'язкові платежі підприємства. Надходження виручки від реалізації свідчить про завершення грошового обігу. До моменту отримання виручки витрати на виробництво фінансуються із джерел, за допомогою яких формуються оборотні кошти. Результатом кругообігу вкладених у господарську діяльність підприємства грошових ресурсів є відшкодування здійснених витрат і створення власних джерел фінансування підприємства : амортизаційних відрахувань і прибутку.

Прибуток і амортизаційні відрахування є результатом кругообігу вкладених у виробництво коштів і є власністю власних фінансових ресурсів підприємства, якими воно розпоряджається самостійно. Оптимальне використання амортизаційних і прибуткових відрахувань за цільовим призначенням дозволяє

відновити виробництво продукції в розширеному режимі.

Амортизаційні відрахування призначені для того, щоб забезпечити відтворення як основних виробничих фондів, так й нематеріальних активів. Амортизація в її економічному розумінні — це процес поступового перетворення вартості основних фондів і нематеріальних активів (а також малоцінних і швидкозношуваних предметів) у міру їх зношування на вироблену продукцію, переведення їх у грошову форму в процесі реалізації та накопичення ресурсів, необхідних для подальшого відтворення активів, які були амортизовані [8].

Тому амортизаційні відрахування вважаються цільовим джерелом фінансування інвестиційного процесу.

У сучасних умовах господарювання розподіл і використання амортизаційних і прибуткових відрахувань на підприємствах не завжди супроводжується створенням окремих грошових фондів. Амортизаційний фонд як такий не формується, а вирішення питання розподілу прибутку за цільовими фондами віднесено до компетенції установи, але це не змінює суті розподілів, що відображають використання фінансових ресурсів закладу.

Як економічна категорія, прибуток є частиною додаткової вартості, створеної працею працівників. Це економічний показник, який характеризує фінансові результати діяльності підприємства. Крім того, до прибутку застосовується принцип матеріальної зацікавленості під час його розподілу та використання, а також принцип матеріальної відповідальності. Нарешті, той прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства, є багатоцільовим джерелом фінансування його потреб. А основними напрямками використання прибутку є його накопичення та споживання. Коефіцієнти розподілу прибутку на накопичення та споживання визначають перспективи розвитку підприємства.

Прибуток – це основне джерело фінансування різноманітних господарських потреб. При розподілі прибутку перетинаються інтереси суспільства в цілому в особі держави, економічні інтереси підприємств та їх контрагентів, інтереси окремих працівників [9].

На відміну від споживчих відрахувань, прибуток не залишається повністю в розпорядженні установи, оскільки значна його частина у вигляді податків надходить до бюджету, що визначає іншу сферу фінансових відносин, які виникають між установою та державою щодо розподілу отриманого чистого прибутку.

Розподіл частки прибутку, що залишилася після цього, є відповідальністю установи.

Амортизаційні відрахування та частка прибутку, що спрямовується на накопичення, становлять грошові кошти підприємства, які використовуються для його виробництва, науково-технічного розвитку, формування фінансових активів – придбання цінних паперів, внесків до статутного капіталу інших підприємств тощо.

Інша частина прибутку, яка використовується для накопичення, спрямовується на соціальний розвиток підприємства. Частина прибутку використовується на споживання, внаслідок чого між підприємством і особами, які працюють і не працюють в даний момент на підприємстві, виникають фінансові відносини.

Розподіл прибутку може здійснюватися через створення спеціальних фондів – фонду накопичення, фонду споживання, резервних фондів або шляхом прямого витрачання чистого прибутку на окремі цілі.

У першому випадку підприємство додатково складає кошторис споживчих витрат і накопичення коштів як додаток до фінансового плану.

У другому випадку розподіл прибутку відображається у фінансовому плані.

Фонд накопичення використовується на проведення науково-дослідних, проектно-конструкторських і технологічних робіт, для розробки і освоєння нових видів товарів, технологічних процесів, на витрати, пов'язаних з технологічним переозброєнням і реконструкцією, на погашення довгострокових кредитів і сплату відсотків за ними, оплату відсотків за короткостроковими кредитами на додаток до

сум, що відносяться до собівартості продукції, збільшення оборотних коштів, витрат на здійснення природоохоронних заходів, внесків засновників до створення та збільшення статутного капіталу інших установ, об'єднань і концернів, якщо заклад входить до їх складу та ін.

Фонд споживання використовують для соціального розвитку і соціальних потреб. Він використовується на фінансування витрат на експлуатацію об'єктів соціально-побутового призначення, що перебувають на балансі підприємства, будівництво об'єктів, які мають невиробниче призначення, проведення масових і культурно-масових заходів, виплату окремих допомог, надання матеріальної допомоги, додаткових пенсій та компенсацій за підвищення вартості харчування в їдальнях, буфетах тощо [10].

Прибуток є також основним джерелом формування резервного фонду. Це капітал, призначений для компенсації неочікуваних і потенційних збитків від економічної діяльності, і тому за своєю природою також є страхуванням. Порядок формування резервного капіталу визначається нормативними документами, що регламентують діяльність підприємства даного виду, а також його правовстановлюючими документами.

Додатковий капітал як джерело коштів підприємства формується, як правило, в результаті переоцінки основних засобів та інших матеріальних цінностей. Нормативні документи забороняють його використовувати для споживання.

Специфічним джерелом формування коштів є кошти, спрямовані на соціальні цілі та цільове фінансування: безоплатно одержані цінності, а також безповоротні та поворотні державні асигнування на фінансування невиробничої діяльності, яка пов'язана зі змістом соціально-культурних та комунальних об'єктів, для фінансування видатків, що перебувають на повному бюджетному фінансуванні та ін.

Фінансова справа підприємств є частиною економічних відносин, які виникають під час господарської діяльності, а принципи її організації визначаються основами фінансово-господарської діяльності підприємств.

Відповідно, принципи фінансового регулювання для підприємства можна сформулювати так [11]:

- самостійність у сфері фінансової діяльності;
- самофінансування;
- турбота про результати фінансово-господарської діяльності та відповідальність за її результати;
- контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємства.

Самофінансування є необхідною умовою успішної господарської діяльності підприємств в умовах ринкової економіки. Цей принцип ґрунтується на повному відшкодуванні витрат на виробництво та розширенні виробничо-технічної бази підприємства. Тобто кожна установа покриває поточні та капітальні витрати за рахунок власних ресурсів.

Принцип самофінансування поки не може бути забезпечений на підприємствах, які виробляють потрібну споживачу продукцію з високою собівартістю і не забезпечують достатнього рівня рентабельності з об'єктивних причин. До них належать житлово-комунальне господарство, підприємства пасажирського транспорту, сільськогосподарські підприємства та інші підприємства, які отримують бюджетні асигнування. Це характерно і для підприємств оборонного значення, господарська діяльність яких не може вважатися підприємницькою і фінансується за рахунок коштів, отриманих від реалізації товарів.

У разі тимчасової нестачі коштів потреба в них може бути забезпечена за рахунок позикових фінансових ресурсів.

Позикові фінансові ресурси організації часто являють собою:

- банківські кредити та позики;
- кошти, отримані від випуску та продажу облігацій компанії.
- кредити від інших небанківських суб'єктів ринку.

З точки зору місцевої практики принципове залучення фінансових ресурсів банківських і небанківських організацій на постійній основі.

В умовах ринкової економіки найпоширенішою формою залучення позикових коштів на довгостроковій основі є облігаційна позика, яка випускається акціонерним товариством на строк не менше одного року, а також випуск цінних паперів. У практиці фінансового менеджменту в ринкових умовах існують і інші методи фінансування фінансово-економічної діяльності підприємств, які використовуються акціонерним товариством самостійно або в комплексі з випуском базових цінних паперів.

1.2 Основи організації управління фінансовими ресурсами підприємства

Успішна діяльність підприємства неможлива без розумного управління фінансовими ресурсами яке являє собою сукупність методів, процесів, важелів і способів цілеспрямованого впливу на різні види фінансування з метою досягнення комерційного результату.

Основними цілями, яких необхідно досягти для раціонального управління фінансовими ресурсами є [12]:

- організація має залишатися в конкурентних умовах;
- уникнення банкрутства та великих фінансових крахів;
- збереження лідерства у боротьбі з конкурентами;
- максимізація ринкової вартості організації;
- досягнення прийнятних темпів зростання економічного потенціалу установи;
- забезпечення зростання обсягів виробництва та продажів;
- максимізація одержуваного підприємством прибутку;
- зменшення виробничих та адміністративних витрат;
- забезпечення прибуткової діяльності та ін.

Компанія може вибрати пріоритетність тієї чи іншої мети залежно від галузі, положення на конкретному сегменті ринку тощо, але успішне просування до обраної мети багато в чому залежить від досконалості управління фінансовими

ресурсами компанії.

Організаційна структура системи управління фінансами суб'єкта господарювання, а також його працівників може бути побудована по-різному, залежно від розміру та виду діяльності підприємства.

Для великої компанії прийнято виділяти спеціальну службу під керівництвом віце-президента з фінансів (CFO), яка, як правило, включає відділ бухгалтерського обліку та управління фінансами.

У невеликих організаціях роль фінансового директора зазвичай виконує головний бухгалтер.

Тривалий час у вітчизняній практиці фінансова служба підприємства не мала самостійного значення, а її робота зводилася до ведення бухгалтерського обліку за деякими суворими формами, складання попередніх фінансових планів і звітів, які не мали реальних наслідків. Реальні наслідки мала лише робота бухгалтерії, тобто доцільно було поєднати фінансово-бухгалтерську роботу в рамках одного відділу – бухгалтерії.

Така практика організації фінансів існувала і існує в більшості організацій. Але керівник підприємства повинен враховувати, що людина не може бути одночасно хорошим бухгалтером і хорошим фінансистом.

Головним у роботі бухгалтера є вміння уважно розбиратися в первинних документах і правильно відображати їх в бухгалтерському обліку відповідно до інструкцій та циркулярів.

Від фінансового директора вимагається щось зовсім інше. Робота за цією професією пов'язана з прийняттям рішень в умовах невизначеності, що виникає внаслідок багатоваріантності виконання однієї і тієї ж фінансової операції. Робота фінансиста вимагає гнучкості розуму, він повинен бути творчою особистістю, вміти ризикувати, оцінювати ступінь ризику, сприймати нове в швидко мінливому зовнішньому середовищі.

Логіка управління фінансовими ресурсами підприємства представлена на рис. 1.2.

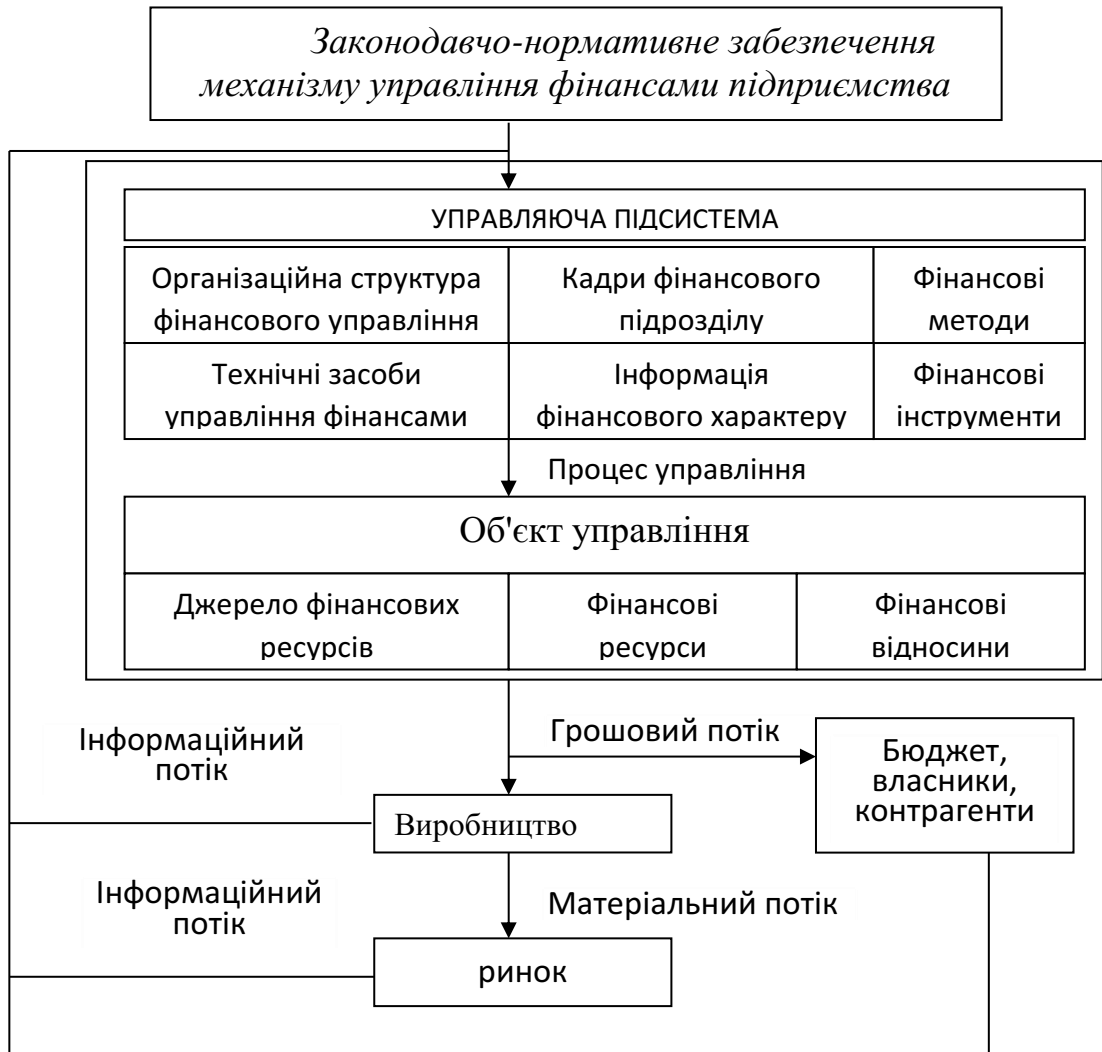

Рисунок 1.2 – Структура управління фінансовими ресурсами [13]

Порівнюючи бухгалтера і фінансового менеджера не слід забувати про дуже тісний зв'язок між ними, який можна коротко виразити так: якщо бухгалтер фіксує грошову вартість виконаних операцій і відображає її в підсумковому документі – балансі, аркуша, то фінансист складає ці значення з багатьох невідомих. За своєю суттю всі роботи з пошуку значень цих невідомих є фінансовою роботою.

В даний час найбільше визнання отримали два способи реорганізації фінансової служби компанії:

- якщо керівник – професійний фінансист, то він сам координує реорганізацію фінансової служби. Це найкращий варіант, але в вітчизняній практиці це радше виняток, ніж правило;

- менеджер, який розуміє завдання та функції сучасної фінансової служби підприємства, але не є професійним фінансистом, не знає тонкощів цієї професії, залучає сторонню організацію для створення та практичної реалізації необхідної моделі організації фінансової роботи.

Головне, на що слід звернути увагу в роботі фінансового менеджера, це те, що вона або є частиною роботи вищого керівництва організації, або пов'язана з наданням йому необхідної та корисної аналітичної інформації для прийняття управлінських рішень фінансового характеру. Це підкреслює виняткову важливість функції фінансового менеджера.

Незалежно від організаційної структури організації, фінансовий директор несе відповідальність за аналіз фінансових проблем і, у деяких випадках, за прийняття рішень або надання рекомендацій вищому керівництву.

В умовах ринкової економіки фінансовий директор стає однією з ключових фігур на підприємстві. Він відповідає за висунення проблем фінансового характеру, аналіз доцільності використання того чи іншого способу їх вирішення, а іноді і прийняття остаточного рішення щодо вибору найбільш прийняттого варіанту дій. Однак, якщо питання має велике значення для організації, фінансовий директор може служити лише радником вищого керівництва.

Фінансовий директор здійснює оперативну фінансову діяльність, і в цілому функції фінансового директора можна організувати таким чином:

- здійснення загального фінансового аналізу та планування.
- забезпечення організації фінансовими ресурсами (управління джерелами коштів);
- розподіл фінансових ресурсів (інвестиційна політика та управління активами).

Визначені напрями діяльності водночас визначають основні завдання, які стоять перед керівником. Конфігурацію цих завдань можна налаштувати

Незалежно від обраного підходу до реорганізації фінансової служби, компанія прагне створити стандартну модель організації фінансової роботи, відповідну

умовам ринку. Принципова схема цієї моделі показана на рисунку 1.3

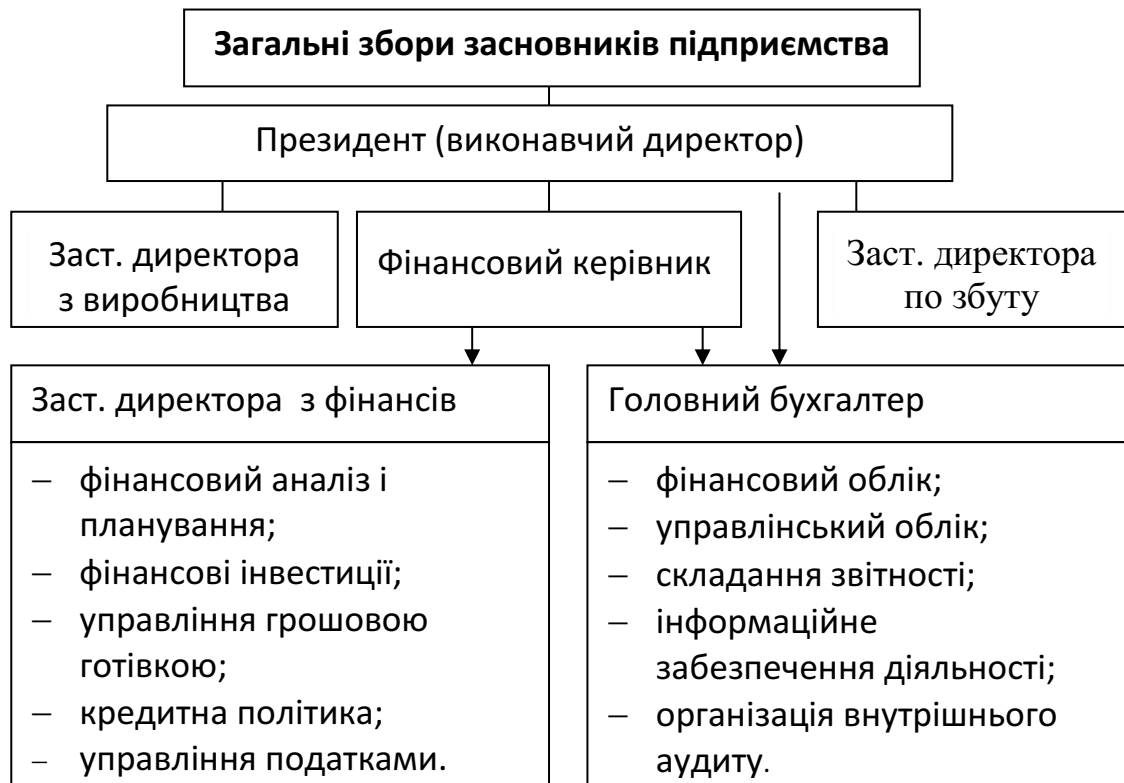

Рисунок 1.3 – Організаційна структура управління фінансами підприємства [14]

Представлено на рис. 1.3 схема не є модульною, і склад її елементів може змінюватися залежно від типу компанії, її розміру та інших факторів.

Проведення загального фінансового аналізу та планування включає оцінку наступного:

- майна установи та джерела фінансування;
- обсягу і структури ресурсів, необхідних для підтримки економічного потенціалу, досягнутого установою з розширення її діяльності;
- джерела додаткового фінансування;
- систему моніторингу стану та ефективності використання фінансових ресурсів;

Забезпечення організації фінансовими ресурсами включає детальну оцінку:

- обсягу необхідних фінансових ресурсів та форми їх прояву

(довгостроковий або короткостроковий кредит чи готівка);

- показників наявності та терміну появи (наявність фінансових ресурсів може бути визначена умовами договору; фінансові ресурси повинні бути доступні в необхідному обсязі та в необхідний час);
- вартості володіння цим видом ресурсу (відсоткові ставки та інші формальні та неофіційні умови надання цього джерела коштів);
- ризику, пов'язаного з цим джерелом коштів (наприклад, власний капітал як джерело коштів набагато менш ризикований, ніж строковий банківський кредит).

Третій напрямок – розподіл фінансових ресурсів, включає аналіз та оцінку довгострокових і короткострокових інвестиційних рішень:

- оцінювання та аналіз оптимальності перерахування фінансових ресурсів;
- оцінювання та аналіз ефективності фінансових інвестицій.

Фінансові рішення приймаються з використанням оцінок, визначених у результаті аналізу альтернативних рішень, які враховують узгодження вимог щодо ліквідності, фінансової стабільності та прибутковості.

Управління фінансовими ресурсами є однією з основних підсистем загальної системи управління підприємством. В його межах вирішуються наступні проблеми:

- який оптимальний розмір і конфігурація активів об'єкта, що дозволяє досягти поставлених цілей і завдань організації?
- де можна знайти джерела фінансування і який їх оптимальний склад?
- як організувати поточне та перспективне управління фінансовою діяльністю для забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості установи?

Для управління фінансовими ресурсами використовуються фінансові інструменти. Існують різні тлумачення терміну «фінансовий інструмент». У найзагальнішому вигляді під фінансовим інструментом розуміють будь-який контракт, за яким відбувається одночасне збільшення фінансових активів одного

підприємства та фінансових зобов'язань іншого.

До фінансових активів належать:

- гроші;
- договірне право на отримання готівки або будь-якої іншої форми фінансових активів від іншої установи;
- договірне право на обмін фінансовими інструментами з іншою установою на прийнятних умовах;
- акції іншої компанії.

Фінансові зобов'язання включають договірні зобов'язання:

- виплату грошей або надання будь-якої іншої форми фінансових активів іншій установі;
- обмін фінансовими інструментами з іншою організацією на потенційно не вигідних умовах (зокрема, така ситуація може виникнути у разі примусового продажу дебіторської заборгованості).

Фінансові інструменти поділяються на первинні (грошові кошти, цінні папери, кредити та дебіторська заборгованість від поточних операцій) і вторинні або похідні (фінансові опціони, ф'ючерси, пакети процентних ставок, валютні снопи).

Існує також спрощене розуміння сутності поняття «фінансовий інструмент». За його визначенням розрізняють три основні категорії фінансових інструментів: грошові кошти (готівка, поточний рахунок і валюта), кредитні інструменти (облігації, ф'ючерси, форварди, опціони, снопи тощо) і способи участі в статутному капіталі (акції та частки).

Існують різні методи управління фінансами. Найважливіші з них: прогнозування, планування, оподаткування, страхування, самофінансування, кредитування, система розрахунків, система фінансової допомоги, система фінансових санкцій, система дисконтування споживання, система стимулювання, принципи ціноутворення, трастові операції, гарантійні операції, переказні операції, факторинг, лізинг, оренда.

Спеціальні ціни, дивіденди, курсові пропозиції, акцизи, дисконтування тощо є істотним елементом цих методів. Основою інформаційного забезпечення системи управління фінансами є будь-яка інформація фінансового характеру [15]:

- бухгалтерська звітність.
- повідомлення фінансових органів.
- інформація від банківської системи;
- інформація з товарних, фондових та валютних бірж;
- інша інформація.

Технічне забезпечення системи управління фінансами є самостійною і дуже важливою її складовою. Багато сучасних систем, що спираються на безпаперову технологію (міжбанківські розрахунки, взаєморозрахунки, розрахунки за кредитними картками тощо), неможливі без використання комп'ютерних мереж і прикладного програмного забезпечення.

1.3 Методичні підходи до аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства

Відповідно до розробленої науковцями методики аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів підприємства на першому етапі аналізу здійснюється оцінювання динаміки та структури (складу) фінансових ресурсів за досліджуваний період.

На другому етапі аналізу фінансових ресурсів оцінюється динаміка показників рентабельності підприємства. Адже рентабельність є одним із основних вартісних коефіцієнтів ефективності виробничого процесу, який характеризує рівень фондівдачі та ефективність використання капіталу під час виробничої діяльності. І хоч рентабельність безпосередньо пов'язана з отриманням прибутку, її не можна ототожнювати з його абсолютною величиною, оскільки рентабельність є відносним показником, який вимірюють у відсотках [16].

Важливим завданням аналізу фінансово-економічного стану підприємства є

розрахунок показників, що характеризують його фінансову стійкість. Адже фінансова стійкість організації – це найважливіша характеристика її фінансового стану. Фінансова стійкість відноситься до структури пасиву підприємства і визначається як співвідношення власного капіталу підприємства до позикового. Фінансова стійкість залежить від стану майна підприємства, яке забезпечує його платоспроможність. Передбачається, що вкладені у фінансово-господарську діяльність ресурси повинні окупатися за рахунок грошових надходжень від діяльності підприємства, а отриманий прибуток повинен забезпечувати самофінансування та незалежність підприємства від зовнішніх джерел формування активів.

Існує чимало різноманітних методів аналізу фінансової стійкості підприємства, які умовно можна розділити на три великі групи:

- 1) аналіз фінансової стійкості установи за співвідношенням її активів і пасивів;
- 2) аналізу фінансової стійкості за допомогою розрахунку фінансових коефіцієнтів;
- 3) аналізу запасу фінансової стійкості підприємства.

У довгостроковій перспективі фінансову стійкість компанії можна охарактеризувати за структурою джерел отримуваних коштів і її залежністю від зовнішніх інвесторів і кредиторів. Джерелами коштів акціонерного товариства є акції та позиковий капітал.

При аналізі економічних коефіцієнтів, які треба розрахувати необхідно звернути увагу чи відповідають вони нормативним значенням та динаміку їх зміни за досліджуваний період.

Для аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів досліджуваного нами підприємства розрахуємо наступні коефіцієнти:

– коефіцієнт автономії, який показує частку вкладників установи у загальній сумі наданих коштів. Він визначається за формулою (1.1) [17]:

$$K_{авт} = \frac{BK}{K} \quad (1.1)$$

де BK – величина власного капіталу підприємства; K – загальна вартість капіталу підприємства.

Чим вище значення цього коефіцієнта, тим більша фінансова стійкість установи та її незалежність від кредиторів. У загальному обсязі фінансових ресурсів частка власного капіталу має становити не менше 50%;

– коефіцієнт концентрації залученого капіталу розраховують за формулою (1.2) [17]:

$$K_{конц_{зк}} = \frac{ЗК}{K} \quad (1.2)$$

де $ЗК$ – величина залученого капіталу підприємства. Збільшення даного коефіцієнта свідчить про підвищення частки коштів у фінансуванні підприємства і навпаки.

Чим нижчий рівень концентрації позикового капіталу, тим менше боргів у підприємства і тим стабільнішим стає його стан. Динамічне зростання цього показника означає збільшення частки позикових коштів у фінансуванні підприємства;

- коефіцієнт фінансового ризику, який визначається співвідношенням залучених коштів до власних. Розраховують цей показник за формулою (1.3) [18]:

$$K_{фр} = \frac{ЗК}{BK} \quad (1.3)$$

Коефіцієнт фінансового ризику показує яка кількість одиниць позикового капіталу припадає на одиницю власного капіталу. Зростання показника в динаміці свідчить про посилення залежності установи від інвесторів та кредиторів, тобто про певне зниження фінансової стійкості підприємства. А зниження цього показника навпаки;

- коефіцієнт маневрування власним капіталом відображає здатність

підприємства маневрувати своїми коштами. Визначається за формулою (1.4) [18]:

$$K_{\text{ман}_{\text{ВК}}} = \frac{\text{ВК}-\text{НА}}{\text{ВК}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ВК}} \quad (1.4)$$

де НА – необоротні активи підприємства; ВОК – власний оборотний капітал підприємства, тобто та частка власного капіталу, яка вкладена в оборотні активи підприємства.

У фінансовому плані чим вищий цей відсоток, тим краще. Він описує ступінь мобілізації акціонерного капіталу та пояснює, яка частина оборотного капіталу торгується, тобто перебуває у формі, яка дозволяє свободу маневрування цими грошима. Чим вищим є цей показник, тим краще фінансове становище підприємства, забезпечується більша гнучкість у використанні коштів підприємства. Оптимальним вважається значення 0,5, а на думку деяких авторів – 0,3. Коефіцієнт маневрування власним капіталом через брак оборотних коштів також може мати від'ємне значення;

– коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами відображає частку власних оборотних коштів у загальній сумі оборотних активів і визначається за формулою (1.5) [18]:

$$K_{\text{заб}_{\text{ВОК}}} = \frac{\text{ВОК}}{\text{ОА}} \quad (1.5)$$

де ОА – оборотні активи підприємства.

Важливим фактором аналізу фінансової стійкості підприємства є забезпеченість матеріальних запасів власними оборотними коштами. Цей коефіцієнт показує, наскільки фізичні резерви покриваються власними коштами і чи немає потреби в запозиченнях. Визначається коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними оборотними коштами за формулою (1.6)[18]:

$$K_{\text{заб}_{\text{ВОК}}}^{\text{заб}_{\text{З}}} = \frac{\text{ВК}-\text{НА}}{\text{З}} \quad (1.6)$$

де З – середньорічна вартість запасів підприємства.

Нормальним є рівень параметра 60-80%. Деякі автори називають критичне

значення - 50%.

Розраховані вище коефіцієнти зводять в таблицю та доповнюють їх показниками, що характеризують абсолютну зміну та темп зростання. Аналіз завершується пропозиціями щодо покращення фінансової стійкості установи.

Третім етапом аналізу ефективності формування та використання фінансових ресурсів акціонерного товариства є факторний аналіз чистого прибутку. Для його проведення пропонується використати методику, запропоновану О. М. Ястремською [20].

На чистий прибуток підприємства зазвичай впливають два основні фактори. Їх називають факторами першого рівня. Це чистий дохід від реалізації товарів і чиста рентабельність підприємства.

Для аналізу впливу цих та інших факторів використовують багатфакторні економіко-математичні моделі і методичних прийомів декомпозиційного аналізу. Це дає змогу послідовно деталізувати та виявити вплив факторних показників на результат.

Окремої уваги заслуговує чотирифакторна мультиплікативна модель аналізу чистого прибутку компанії. Для її побудови використовують фактори другого порядку, до яких належать такі [21]:

- власний капітал;
- коефіцієнт оборотності активів;
- мультиплікатор власного капіталу;
- чиста рентабельність.

Формула залежності чистого прибутку від наведених факторів має такий вигляд [22]:

$$ЧП = BK \times K_{обОА} \times M_k \times P_{чиста}, \quad (1.7)$$

де BK – середньорічні залишки власного капіталу, $K_{обОА}$ – оборотність активів, за якою здійснюється оцінка рівня ефективності використання активів підприємства.

Коефіцієнт оборотності активів визначається відношенням чистого доходу до загальної вартості активів.

M_k – мультиплікатор власного капіталу, який показує, чи здатне підприємство за рахунок власного капіталу створювати активи. Мультиплікатор власного капіталу визначається відношенням залишків активів (A) до середньорічних залишків власного капіталу (BK) підприємства [22]:

$$M_{BK} = \frac{A}{BK}, \quad (1.8)$$

де $P_{чиста}$ – чиста рентабельність фінансово-господарської діяльності підприємства, яка виражається десятковим дробом і розраховується як відношення чистого прибутку до чистого доходу підприємства.

Наведені вище фактори можуть по-різному впливати на суму валового прибутку організації, як позитивно, так і негативно. Зв'язок між цими факторами та показником ефективності у вказаній моделі є функціональним, тому на його основі можна провести факторний аналіз чистого прибутку методом ланцюгової підстановки.

Використовуючи формулу (2.1), кількісний вплив кожного фактора на зміну чистого прибутку будемо оцінювати поетапно.

1. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни розміру власного капіталу за формулою (1.9) [22]:

$$\Delta ЧП_{BK} = (BK_3 - BK_n) \times Kоб_{OA_n} \times M_{kn} \times P_{чиста} \quad (1.9)$$

2. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни оборотності активів за формулою (1.10) [22]:

$$\Delta ЧП Kоб_{OA} = BK_3 \times (Kоб_{OA_3} - Kоб_{OA_n}) \times M_{kn} \times P_{чиста} \quad (1.10)$$

3. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни величини мультиплікатора власного капіталу за формулою (1.11) [22]:

$$\Delta ЧП M_k = BK_3 \times Kоб_{OA_3} \times (M_{k_3} - M_{kn}) \times P_{чиста} \quad (1.11)$$

4. Розрахуємо зміну величини чистого прибутку внаслідок зміни величини чистої рентабельності за формулою (1.12) [22]:

$$\Delta ЧП_{P_{чиста}} = BK_3 \times K_{обОА_3} \times M_{к_3} \times (P_{чиста_3} - P_{чиста_n}) \quad (1.12)$$

5. Оцінимо, яким є сукупний вплив факторів на зміну чистого прибутку підприємства у звітному періоді за формулою (1.13) [22]:

$$\Delta ЧП = \Delta ЧП_{BK} + \Delta ЧП_{K_{обОА}} + \Delta ЧП_{M_k} + \Delta ЧП_{P_{чиста}} \quad (1.13)$$

6. Розрахуємо зміну чистого прибутку, яка відбулася внаслідок зміни величини власного капіталу за формулою (1.14) [22]:

$$\Delta ЧП_{BK} = (BK_3 - BK_n) \times K_{обОА_n} \times M_{к_n} \times P_{чиста_n} \quad (1.14)$$

7. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни оборотності активів за формулою (1.15) [22]:

$$\Delta ЧП_{K_{обОА}} = BK_3 \times (K_{обОА_3} - K_{обОА_n}) \times M_{к_n} \times P_{чиста_n} \quad (1.15)$$

8. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни величини мультиплікатора власного капіталу за формулою (1.16) [22]:

$$\Delta ЧП_{M_k} = BK_3 \times K_{обОА_3} \times (M_{к_3} - M_{к_n}) \times P_{чиста_n} \quad (1.16)$$

9. Розрахуємо зміну чистого прибутку внаслідок зміни величини чистої рентабельності за формулою (1.17) [22]:

$$\Delta ЧП_{P_{чиста}} = BK_3 \times K_{обОА_3} \times M_{к_3} \times (P_{чиста_3} - P_{чиста_n}) \quad (1.17)$$

10. Оцінимо сукупний вплив чинників на зміну чистого прибутку в звітному періоді за формулою (1.18) [22]:

$$\Delta ЧП = \Delta ЧП_{BK} + \Delta ЧП_{K_{обОА}} + \Delta ЧП_{M_k} + \Delta ЧП_{P_{чиста}} \quad (1.18)$$

Конкретні показники, розраховані для факторного аналізу чистого прибутку, для зручності мають бути занесені в таблицю, на підставі якої робиться висновок.

Висновок до розділу 1

Здійснене у першому розділі магістерської роботи дослідження дозволяє зробити пені висновки.

Фінансові ресурси підприємства — це грошові надходження, що перебувають у його розпорядженні, які потрібні для виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань та забезпечення розширеного відтворення.

Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є його власні та залучені з різних джерел кошти.

До основних складових частин фінансових ресурсів підприємства належать: прибуток, амортизаційні відрахування, оборотні кошти, бюджетні асигнування, доходи від власних коштів, доходи від централізованих корпоративних фондів, кредитні ресурси.

Управління фінансовими ресурсами являє собою сукупність методів, процесів, важелів і способів цілеспрямованого впливу на різні види фінансування з метою досягнення комерційного результату.

Для забезпечення раціонального управління фінансовими ресурсами підприємству необхідно досягти наступних цілей: забезпечити конкурентоспроможність; уникати банкрутства; зберігати лідерство у боротьбі з конкурентами; максимізувати ринкову вартість підприємства; забезпечити прийнятні темпи зростання економічного потенціалу підприємства.

2 АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПрАТ «ЛАДИЖИНСЬКИЙ ЗАВОД ЗБК»

2.1 Виробничо-економічна характеристика ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК»

Ладжинський завод залізо-бетонних конструкцій був заснований у 1960 році. Він розміщений за адресом: місто Ладжин, вулиця Наконечного, будинок 184.

Підприємство займає територію 4,5 га. Його потужність – 28000 м³ залізобетону на рік.

Упродовж багатьох років Ладжинський завод залізо-бетонних конструкцій був орендним підприємством.

Лише ц березні 1997 року орендне підприємство через приватизацію було перетворено у відкрите акціонерне товариство «Ладжинський завод залізо-бетонних конструкцій».

Нині це приватне акціонерне товариство «Ладжинський завод залізо-бетонних конструкцій» (коротке найменування ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК»).

Метою створення ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є:

- здійснення підприємницької діяльності з метою одержання прибутку в інтересах акціонерів підприємства,
- максимізації добробуту акціонерів у вигляді зростання ринкової вартості акцій підприємства,
- отримання акціонерами акціонерного товариства дивідендів.

Предметом діяльності Товариства є забезпечення будівельними матеріалами і залізобетонними конструкціями будівництва ліній електропередачі.

ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є виробничим підприємством, яке спеціалізується на виготовленні залізобетонних виробів та конструкцій, а саме:

- стояків ліній електромереж,
- зв'язку мереживного залізобетону,
- фундаментних блоків,
- плит перекриття тощо.

До промислової бази ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» належить й ділянка на залізничній станції, де знаходяться цементні склади та склад готової продукції.

ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є власником:

- майна, переданого йому акціонерами у власність як вклад до статутного капіталу;
- продукції, виробленої підприємством в результаті господарської діяльності;
- одержаних доходів;
- іншого майна, набутого на підставах, не заборонених чинним законодавством.

Основними джерелами формування майна ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є:

- грошові та матеріальні внески акціонерів;
- доходи від цінних паперів;
- кредити банків та інших кредиторів;
- безоплатні, благодійні внески, пожертвування вітчизняних та іноземних юридичних осіб та громадян;
- інші джерела, не заборонені законодавством України.

ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є лідером з виробництва продукції із збірного залізобетону. Продукція виготовляється по затвердженій технології та конструкторській документації, проходить обов'язковий лабораторний контроль якості і відповідає будівельним стандартам.

Станом на 01.01.2023 середньооблікова чисельність працівників облікового складу ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» становить 69 осіб, середня чисельність

позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом – 1 особа.

ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» має право змінювати (збільшувати або зменшувати) розмір статутного капіталу. Рішення про збільшення або зменшення розміру статутного капіталу Товариства приймається загальними зборами.

Розмір статутного капіталу Товариства може бути збільшено у порядку, встановленому Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку, шляхом:

- підвищення номінальної вартості акцій;
- розміщення додаткових акцій існуючої номінальної вартості.

Акціонерами ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» є фізичні та юридичні особи, які є власниками акцій підприємства.

Кожна проста акція надає акціонеру – її власнику однакову сукупність прав. На підприємстві налічується простих іменних акцій – 3683 штук.

Управління ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» здійснюють:

- Вищий орган Акціонерного товариства – це Загальні збори акціонерів;
- Наглядова рада Товариства;
- Виконавчий орган: колегіальний – Правління;
- Ревізійна комісія Товариства.

До виключної компетенції загальних зборів ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» належить:

- внесення змін до статуту товариства;
- обрання членів наглядової ради;
- утворення і відкликання виконавчого та інших органів товариства;
- затвердження річної фінансової звітності товариства;
- розподіл прибутку товариства;
- рішення про ліквідацію товариства .

Виконавчим органом ПрАТ "Ладизинський завод ЗБК", який здійснює управління його поточною діяльністю, є Рада директорів.

Рада директорів є колегіальним виконавчим органом управління і здійснює

керівництво всією поточною діяльністю приватного акціонерного товариства. Компетенція виконавчого органу та порядок здійснення ним діяльності визначаються відповідно до законодавства, статуту та внутрішніх документів товариства..

Проведення перевірок фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» здійснює Ревізійна комісія, яка є контролюючим органом діяльності акціонерного товариства й особистої участі в управлінні ним не приймає.

Для ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» характерна лінійно-функціональна організаційна структура у вигляді комбінації лінійної та функціональної структур.

В основу лінійно-функціональної організаційної структури ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» покладено принцип розподілення повноважень і відповідальності за функціями та прийнятті рішень по вертикалі. Така структура дозволяє організувати управління акціонерним товариством за лінійною схемою, а функціональні підрозділи підприємства допомагають лінійним керівникам у виконанні покладених на них управлінських функцій.

2.2 Аналіз фінансово-економічної діяльності акціонерного товариства

Аналіз фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» розпочнемо з аналізу динаміки його абсолютних і відносних показників.

Дані для аналізу візьмемо з балансу та звіту про фінансові результати ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» [див. додатки Б і В].

Основні показники фінансово-економічної діяльності ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» зведемо у табл. 2.1.

Дані табл. 2.1 показують, що загальна вартість активів акціонерного товариства у 2021 році порівняно з 2020 роком зросла на 78,5 тис. грн, або на 1,15%, а у 2022 році порівняно з 2020 роком збільшилася на 215 тис. грн, або на 3,15%. Отже, кількість нерухомості на заводі за досліджуваний період зросла.

Таблиця 2.1 – Абсолютні показники фінансового стану ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», тис. грн.

Показник	2020 рік	2021 рік	2022 рік	Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.	Приріст у %, 2021-2020 роки	Приріст у %, 2022-2020 роки
Загальна вартість активів	6824,0	6902,5	7039,0	78,50	215,0	1,15	3,15
Необоротні активи	3587,5	3517,0	3388,0	-70,50	-199,5	-1,97	-5,56
Оборотні активи	3236,5	3385,5	3651,0	149,00	414,5	4,61	12,81
Чистий дохід	9866,0	6296,0	16102	-3570,00	6236,0	-36,18	63,21
Собівартість реалізованої продукції	8089,0	5794,0	12416	-2295,00	4327,0	-28,37	53,50
Валовий прибуток	1777,0	502,0	3686,0	-1275,00	1909,0	-71,75	107,43
Фінансові результати від операційної діяльності	102,0	-1142,0	1355,0	-1244,00	1253,0	-1219,61	1228,43
Фінансові результати звичайної діяльності до оподаткування	102,0	-1111,0	1381,0	-1213,00	1279,0	-1189,22	1253,92
Чистий прибуток	83,0	-1111,0	1132,0	-1194,00	1049,0	-1438,55	1263,80

Необоротні активи акціонерного товариства у 2021 році порівняно з минулим роком зменшилися на 70,5 тис. грн. Порівнюючи 2022 та 2020 роки, також спостерігається різке зменшення необоротних активів – на 199,5 тис. грн. Це, звичайно, є негативною тенденцією розвитку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК».

У 2022 році оборотні кошти ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» порівняно з 2020 роком зросли на 414,5 тис. грн, а темп їх приросту складає 12,81%, що, безумовно, є для підприємства позитивним явищем.

Чистий дохід підприємства у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на

3570 тис. грн (36,18%), що вказує на те, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» у 2021 році отримало менше прибутку від своєї господарської діяльності. Але у 2022 році чистий дохід збільшився на 6 млн 236 тис. грн порівняно з 2020 роком, що все ж свідчить про позитивну динаміку зростання прибутку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» за досліджуваний період.

Фінансовий результат від звичайної та від операційної діяльності у 2022 році порівняно з 2020 роком зросли на 1 279 тис. грн та 1 249 тис. грн відповідно, що також є для заводу позитивною тенденцією.

Таким чином, аналізуючи абсолютні показники можна зробити висновок, що фінансовий стан ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» за період з 2020 по 2022 роки є нестабільним, оскільки у 2021 році завод отримав збитки від своєї фінансово-господарської діяльності.

Далі розрахуємо коефіцієнти фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК». Фактичні дані для розрахунку цих коефіцієнтів візьмемо з балансу та звіту акціонерного товариства про фінансові результати (див. додатки Б та В).

Коефіцієнт автономії визначимо за формулою (2.1) [23]:

$$K_{авт} = \frac{BK}{K} \quad (2.1)$$

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт автономії становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{авт} = \frac{5369,50}{6824,00} = 0,78$$

$$2021 \text{ р.: } K_{авт} = \frac{4941,00}{6902,50} = 0,71$$

$$2022 \text{ р.: } K_{авт} = \frac{4710,00}{7039,00} = 0,67$$

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу визначимо за формулою (2.2) [23]:

$$K_{конц}_{зк} = \frac{зк}{K} \quad (2.2)$$

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт концентрації залученого

капіталу становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{конц}}_{\text{ЗК}} = \frac{1451,50}{6824,00} = 0,21$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{конц}}_{\text{ЗК}} = \frac{1958,50}{6756,00} = 0,29$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{конц}}_{\text{ЗК}} = \frac{2329,00}{6756,00} = 0,34$$

Коефіцієнт фінансового ризику визначимо за формулою (2.3) [23]:

$$K_{\text{фр}} = \frac{ЗК}{ВК} \quad (2.3)$$

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт фінансового ризику складає:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{1451,50}{5369,50} = 0,27$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{1958,50}{4941,00} = 0,39$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{фр}} = \frac{2329,00}{4710,00} = 0,49$$

Коефіцієнт маневрування власного капіталу визначимо за формулою (2.4) [23]:

$$K_{\text{ман}}_{\text{ВК}} = \frac{ВК - \text{НА}}{ВК} = \frac{ВОК}{ВК} \quad (2.4)$$

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт маневрування власного капіталу дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{ман}}_{\text{ВК}} = \frac{5369,50 - 3587,50}{5369,50} = 0,33$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{ман}}_{\text{ВК}} = \frac{4941,0 - 3517,0}{4941,0} = 0,29$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{ман}}_{\text{ВК}} = \frac{4710,00 - 3388,00}{4710,00} = 0,28$$

Коефіцієнт забезпечення власним визначимо за формулою (2.5) [23]:

$$K_{\text{заб}}_{\text{ВОК}} = \frac{ВОК}{ОА} \quad (2.5)$$

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт забезпечення власним оборотним капіталом становить:

$$2020\text{р.}: K_{\text{забВОК}} = \frac{1782,00}{3236,50} = 0,55$$

$$2021\text{р.}: K_{\text{забВОК}} = \frac{1424,00}{3385,50} = 0,42$$

$$2022\text{р.}: K_{\text{забВОК}} = \frac{1322,00}{5332,00} = 0,25$$

Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами розраховується за формулою (2.6) [23]:

$$K_{\text{ВОК}}^{\text{заб}^3} = \frac{BK-НА}{З} \quad (2.6)$$

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів власними оборотними коштами становитиме:

$$2020 \text{ р.}: K_{\text{ВОК}}^{\text{заб}^3} = \frac{5369,50-3587,50}{2803,50} = 0,64$$

$$2021 \text{ р.}: K_{\text{ВОК}}^{\text{заб}^3} = \frac{4941,00-3517,00}{2962,00} = 0,53$$

$$2022 \text{ р.}: K_{\text{ВОК}}^{\text{заб}^3} = \frac{4710-3388}{3011,5} = 0,44$$

Значення розрахованих коефіцієнтів, які характеризують фінансову стійкість ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», зведемо до табл. 2.2 та проаналізуємо їх.

Таблиця 2.2 – Фінансова стійкість ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК»

Показник	Роки			Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.	Приріст у %, 2021-2020 роки	Приріст у %, 2022-2020 роки
	2020	2021	2022				
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт автономії	0,78	0,71	0,67	-0,07	-0,11	-8,97	-14,10
Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,21	0,29	0,34	0,08	0,13	38,09	61,90
Коефіцієнт фінансового ризику	0,27	0,39	0,49	0,12	0,22	44,44	81,48

Продовження таблиці 2.2

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт маневрування власного капіталу	0,33	0,29	0,28	-0,04	-0,05	-12,12	-15,15
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом власними оборотними коштами	0,55	0,42	0,25	-0,13	-0,30	-23,60	-54,54
Коефіцієнт забезпечення матеріальних запасів	0,64	0,53	0,44	-0,11	-0,20	-17,19	-31,25

З даних табл. 2.2 бачимо, що значення коефіцієнта автономії, який характеризує частку вкладників підприємства в загальній сумі авансованих коштів, перевищує 50%. Отже, фінансова стійкість ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» невисока.

Коефіцієнт концентрації залученого капіталу показує його частку в загальній сумі капіталу акціонерного товариства.. На ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» цей коефіцієнт демонструє тенденцію до збільшення. Так, у 2020 році він становив 0,21, у 2021 році був 0,29, а у 2022 році зріс до 0,34. Це свідчить про те, що у фінансуванні підприємства зростає частка позикових коштів, а отже зростає і заборгованість підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику, який визначається відношенням залучених коштів до власних, у 2022 році зріс до 0,49. Отже у ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» частка залученого капіталу різко зросла, а прибуток зменшився.

Коефіцієнт маневреності, який відображає здатність установи маневрувати своїми коштами, за досліджуваній період знижується і у 2022 році становив 0,28, проти 0,33 у 2020 році. Це є негативним явищем для підприємства, так як оптимальне його значення становить від 0,3 до 0,5.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами у 2020 році становив 0,55, а у 2022 році – 0,25. Це означає, що у ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» відсутні власні обігові кошти.

Коефіцієнт забезпеченості матеріальних запасів власними оборотними коштами показує, що ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» не може за рахунок власних коштів покрити запаси, тому що цей показник у 2020 році становив 0,64, у 2021 році – 0,53 та у 2022 році – 0,44, тоді як нормативне значення цього коефіцієнта 0,6-0,8. Це свідчить, як і попередні показники про нестабільний фінансовий стан ПАТ «Ладжинський завод ЗБК».

Отже, загалом за досліджуваний період більшість показників ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» не відповідають нормативним значенням, що свідчить про фінансову нестабільність заводу, який змушений усе більше покладатися на фінансування від інвесторів та на банківські кредити.

Далі визначимо показники ліквідності ПАТ «Ладжинський завод ЗБК».

Коефіцієнт покриття (платоспроможності) визначимо за формулою (2.7) [23]:

$$Kn = \frac{OA}{PZ}; \quad (2.7)$$

де OA – оборотні активи, ПЗ – поточні зобов'язання.

Для ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт покриття складає:

$$2020 \text{ р.: } Kn = \frac{3236,50}{1451,50} = 2,23;$$

$$2021 \text{ р.: } Kn = \frac{3385,50}{1958,50} = 1,73.$$

$$2022 \text{ р.: } Kn = \frac{5332,00}{2329,00} = 2,28;$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності визначимо за формулою (2.8) [23]:

$$K_{лив} = \frac{OA-Z}{PZ} = \frac{ДЗ+ПФІ+ГК}{PZ} \quad (2.8)$$

де Z – величина запасів і витрат підприємства, ПФІ – поточні фінансові інвестиції, ГК – грошові кошти та їх еквіваленти.

Для ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт швидкої ліквідності дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{швкп}} = \frac{3236,50 - 2803,50}{1451,50} = 0,3;$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{швкп}} = \frac{3385,50 - 2962,00}{1958,50} = 0,22;$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{швкп}} = \frac{5332,00 - 3011,50}{2329,00} = 0,99.$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності розрахуємо за формулою (2.9) [23]:

$$K_{\text{абс}} = \frac{\text{ПФІ} + \text{ГК}}{\text{ПЗ}} \quad (2.9)$$

Для ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» коефіцієнт абсолютної ліквідності становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{абс}} = \frac{3,50}{1451,50} = 0,0024;$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{абс}} = \frac{3,00}{1958,50} = 0,0015;$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{абс}} = \frac{62,00}{2329,00} = 0,027;$$

Значення розрахованих коефіцієнтів, які характеризують ліквідність ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК», зведемо до табл. 2.3 та проаналізуємо їх.

Таблиця 2.3 – Коефіцієнти ліквідності ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК»

Показник	Роки			Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.	Приріст у %, 2021-2020 роки	Приріст у %, 2022-2020 роки
	2020	2021	2022				
Коефіцієнт покриття	2,23	1,73	2,28	-0,50	0,05	-22,42	2,24
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,30	0,22	0,99	-0,08	0,69	-26,67	230,0
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,0024	0,0015	0,027	-0,0009	0,025	-37,50	1025,0

Як бачимо з даних табл. 2.3, коефіцієнт покриття (платоспроможності), який показує скільки грошових одиниць оборотних активів припадає на кожен грошову одиницю поточних зобов'язань, у 2021 році зменшився порівняно з 2020 роком, а у 2022 році знову зріс до 2,28, що означає, що на 1 грн поточних зобов'язань припадає 2,28 грн оборотних активів. Це свідчить про те, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» не в змозі своєчасно ліквідувати свої борги.

Коефіцієнта швидкої ліквідності у 2022 році збільшився до 0,99, але перебуває в межах норми, оскільки його оптимальне значення складає від 0,5 до 1.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який показує ту частину короткострокової заборгованості, яку підприємство може погасити найближчим часом за рахунок грошей та надходжень від поточного фінансового інвестування, перебуває в межах від 0,0015 до 0,027, а рекомендоване його значення є більшим за 0,02. Тому загалом можна сказати, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» в змозі частково погашати свою заборгованість за поточними зобов'язаннями, хоча не є абсолютно ліквідним підприємством.

Далі визначимо рентабельність ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» розрахувавши наступні коефіцієнти.

- 1) Коефіцієнт рентабельності операційної діяльності визначимо за формулою (2.10) [23]:

$$K_{p\text{опд}} = \frac{\text{ФРОД}}{C+AB+B3+IOB} \times 100\%, \quad (2.10)$$

де *ФРОД* – фінансовий результат від операційної діяльності; *C* – собівартість реалізованої продукції; *AB* – адміністративні витрати; *B3* – витрати на збут; *IOB* – інші операційні витрати.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності операційної діяльності становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{p\text{опд}} = \frac{102}{8089+1338+598+290} \times 100\% = \frac{102}{10315} \times 100\% = 0,98\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{рoнд}} = \frac{-1111}{5794+1332+183+275} \times 100\% = \frac{-1111}{7584} \times 100\% = -14,65\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{рoнд}} = \frac{1355}{12416+1671+1089+553} \times 100\% = \frac{1355}{15729} \times 100\% = 8,61\%$$

2) Коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності визначимо за формулою (2.11) [23]:

$$K_{\text{рзвд}} = \frac{\text{ФРЗДOn}}{C+AB+B3+IOB+3K+\Phi B+IB} \times 100\%, \quad (2.11)$$

де ФРЗДOn – фінансовий результат від звичайної діяльності.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності звичайної діяльності складає:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{рзвд}} = \frac{102}{8089+1338+598+290+0+0+0} \times 100\% = \frac{102}{10315} \times 100\% = 0,98\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{рзвд}} = \frac{-1111}{5794+1332+183+275+0+0+0} \times 100\% = \frac{-1111}{7584} \times 100\% = -14,65\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{рзвд}} = \frac{1381}{12416+1671+1089+553+25+0+0} \times 100\% = \frac{1381}{15754} \times 100\% = 8,75\%$$

3) Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності визначимо за формулою (2.12) [23]:

$$K_{\text{ргоснд}} = \frac{\text{ЧП}}{C+AB+B3+IOB+3K+\Phi B+IB} \times 100\%, \quad (2.12)$$

де ЧП – чистий прибуток.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності господарської діяльності дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } K_{\text{ргоснд}} = \frac{83}{10315} \times 100\% = -0,80\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{\text{ргоснд}} = \frac{-1111}{7584} \times 100\% = -14,65\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{\text{ргоснд}} = \frac{1381}{15754} \times 100\% = 8,70\%$$

4) Коефіцієнт загальної рентабельності визначимо за формулою (2.13) [23]:

$$K_{загр} = \frac{ВП}{ЧД} \times 100\%, \quad (2.13)$$

де $ВП$ – величина валового прибутку, отриманого підприємством;
 $ЧД$ – чистий дохід (виручка) від реалізації.

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт загальної рентабельності становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{загр} = \frac{1777}{9866} \times 100\% = 18,01\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{загр} = \frac{502}{6296} \times 100\% = 8,00\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{загр} = \frac{3686}{16102} \times 100\% = 22,90\%$$

5) Коефіцієнт рентабельності активів визначимо за формулою (2.14) [23]:

$$K_{ра} = \frac{ЧП}{А} \times 100\%, \quad (2.14)$$

де $ЧП$ – величина чистого прибутку або збитку, отриманого підприємством;
 $А$ – середньорічна вартість активів (майна) підприємства.

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності активів для дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } K_{ра} = \frac{83}{6892} \times 100\% = 1,20\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{ра} = \frac{-1111}{6902,5} \times 100\% = -16,10\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{ра} = \frac{1132}{7039} \times 100\% = -16,08\%$$

6) Коефіцієнт рентабельності власного капіталу визначимо за формулою (2.15) [23]:

$$K_{рвк} = \frac{ЧП}{ВК} \times 100\%, \quad (2.15)$$

де $ВК$ – середньорічна вартість власного капіталу підприємства.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності власного капіталу складає:

$$2020 \text{ р.: } K_{рвк} = \frac{83}{5369,5} \times 100\% = 1,54\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{рвк} = \frac{-1111}{4941} \times 100\% = -22,48\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{рвк} = \frac{1132}{4710} \times 100\% = 24,03\%$$

7) Коефіцієнт рентабельності залученого капіталу визначимо за формулою (2.16) [23]:

$$K_{рзк} = \frac{ЧП}{ЗК} \times 100\%, \quad (2.16)$$

де $ЗК$ – середньорічна вартість залученого капіталу підприємства.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності залученого капіталу становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{рзк} = \frac{83}{1451,5} \times 100\% = 5,71\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{рзк} = \frac{-1111}{1902,5} \times 100\% = -56,72\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{рзк} = \frac{1132}{2329} \times 100\% = 48,6\%$$

8) Коефіцієнт рентабельності витрат визначають за формулою (2.17) [23]:

$$K_{рвитр} = \frac{ВП}{С} \times 100\% \quad (2.17)$$

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності витрат складає:

$$2020 \text{ р.: } K_{рвитр} = \frac{1777}{8089} \times 100\% = 0,22\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{рвитр} = \frac{502}{5794} \times 100\% = 8,66\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{рвипр} = \frac{3686}{12416} \times 100\% = 29,69\%$$

9) Коефіцієнт рентабельності продаж визначають за формулою (2.18) [23]:

$$K_{рпрод} = \frac{ЧП}{ЧД} \times 100\% \quad (2.18)$$

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт рентабельності продаж становить:

$$2020 \text{ р.: } K_{рпрод} = \frac{83}{9866} \times 100\% = 0,84\%$$

$$2021 \text{ р.: } K_{рпрод} = \frac{-1111}{6296} \times 100\% = -17,65\%$$

$$2022 \text{ р.: } K_{рпрод} = \frac{1132}{16102} \times 100\% = 7,03\%$$

Значення розрахованих коефіцієнтів, які характеризують рентабельність ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», зведемо до табл. 2.4 та проаналізуємо їх.

Таблиця 2.4 – Коефіцієнти рентабельності ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК»

Показник	Роки			Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.	Приріст у %, 2021-2020 роки	Приріст у %, 2022-2020 роки
	2020	2021	2022				
1	2	3	4	5	6	7	8
Рентабельність операційної діяльності, %	0,98	-14,65	8,61	-15,63	7,63	-1594,89	778,57
Рентабельність звичайної діяльності, %	0,98	-14,65	8,75	-15,63	7,77	-1594,9	792,85
Рентабельність господарської діяльності, %	0,80	-14,65	8,77	-15,45	7,97	-1931,25	996,25
Коефіцієнт загальної рентабельності	18,01	8,00	22,9	-10,01	4,89	-55,58	27,15

Продовження таблиці 2.4

1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт рентабельності активів	1,20	-16,10	-16,08	-17,30	-17,28	-1441,67	-1440,0
Коефіцієнт власного капіталу	1,54	-22,48	24,03	-24,02	22,49	-1559,74	1460,39
Рентабельність залученого капіталу	5,71	-56,72	48,60	-62,43	42,89	-1093,34	751,14
Рентабельність витрат	0,22	8,66	29,69	8,44	29,47	3836,36	13395,45
Рентабельність продажу,%	0,84	-17,65	7,03	-18,49	6,19	-2201,19	736,91

З даних табл. 2.4 бачимо, що рентабельність операційної діяльності ПрАТ «Ладижинський ЗБЗ» у 2022 році покращилася, і підприємство отримало прибуток.

Рентабельність звичайної діяльності також відображає позитивну тенденцію для ПрАТ «Ладижинський ЗБВ» незважаючи на те, що у 2021 році компанія отримала збиток 14,65 грн на 1 грн від звичайних витрат.

Рентабельність господарської діяльності показує, що у 2022 році прибуток підприємства склав 8,77 грн у розрахунку на 1 грн загальних витрат.

Коефіцієнт загальної рентабельності також демонструє позитивну тенденцію.

Рентабельність активів показує, що у 2022 році ситуація на ПрАТ «Ладижинський ЗБК» погіршилася, зокрема, коефіцієнт рентабельності активів не став прибутковим.

Рентабельність власного капіталу збільшилася, що є позитивною тенденцією для ПрАТ «Ладижинський ЗБК». Так само рентабельність залученого капіталу показує, завод ефективно використовує залучений капітал. Рентабельність витрат у 2022 році також значно зросла.

Отже, більшість коефіцієнтів рентабельності, ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» демонструють позитивну тенденцію і у 2022 році завод одержав чистий

прибуток, тоді як у 2021 році отримував чистий збиток. Загалом ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» рентабельне. Водночас керівництво заводу має прагнути до підвищення рівня ліквідності та ділової активності.

2.3 Аналіз ефективності формування та використання фінансових ресурсів акціонерного товариства

Проаналізуємо склад, структуру та динаміку джерел фінансових ресурсів ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» на основі даних про пасиви балансу (додаток Б).

Основні показники пасиву балансу ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» наведені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Структура та динаміка джерел фінансових ресурсів ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК»

Показники	Роки						Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.
	2020		2021		2022			
	тис. грн	%	тис. грн	%	тис. грн	%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Пасиви всього в тому числі	6824,0	100,0	6902,5	100,0	7039,0	100,0	78,5	215,0
Власний капітал	5369,5	78,7	4941,0	71,58	4710,0	66,91	-428,5	-659,5
з нього зареєстрований (пайовий) капітал	695,0	12,9	695,0	10,07	695,0	9,87	0,0	0,0
Капітал у дооцінках	0,0	0,0	0,0	0,0	1793,0	25,47	0,0	1793,0
Додатковий капітал	1505,0	22,1	1649,0	23,89	0,0	0,0	144,0	-1505,0
Резервний капітал	103,0	6,8	103,0	1,49	103,0	1,46	0,0	0,0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	3066,5	44,9	2494,0	36,13	2119,0	30,11	-572,5	-947,5
Поточні зобов'язання і забезпечення	1451,5	27,03	1958,5	28,37	2329,0	33,09	507,0	877,5

Продовження таблиці 2.5

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Поточна кредиторська заборгованість:	1320,0	19,3	1496,0	21,67	1756,5	24,95	176,0	436,5
- за товари, роботи, послуги	226,5	4,22	134,0	1,94	100,5	1,43	-92,5	-126,0
за розрахунками з бюджетом	112,0	1,6	183,5	2,66	354,0	5,03	71,5	242,0
за розрахунками зі страхування	71,0	1,32	65,5	0,93	75,0	1,07	-5,5	4,0
за розрахунками з оплати праці	151,0	2,21	140,0	2,03	165,0	2,34	-11,0	14,0
за одержаними авансами	757,5	11,1	973,0	14,1	1060,0	15,06	215,5	302,5
за розрахунками з учасниками	2,0	0,03	2,0	0,03	2,0	0,03	0,0	0,0
Інші поточні зобов'язання	131,5	1,92	460,5	6,67	572,5	8,13	329,0	441,0

З даних табл. 2.5 видно, що вартість майна ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» зросла у 2021 та 2022 роках відповідно на 78,5 тис. грн та на 215 тис. грн. Проте у 2021 році порівняно з 2020 роком власний капітал зменшився на 428,5 тис. грн, а у 2022 році порівняно з 2020 роком зменшився на 659,5 тис. грн. При цьому частка позикових коштів у 2022 році порівняно з 2020 роком зросла на 877,5 тис. гривень. Отже, значення коштів, які залучаються ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», зростає, натомість власних – зменшується.

Зменшення суми власних коштів відбулося внаслідок зменшення нерозподіленого прибутку на 947,5 тис. грн у 2022 порівняно з 2021 роком.

Отже, в цілому ситуація, яка склалася в діяльності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», свідчить про уповільнення його виробничої діяльності, а отже зниження економічної самостійності та фінансової стійкості.

У складі позикових коштів ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» спостерігався найбільший приріст отриманих авансів на суму 215,5 тис. гривень у 2021 році та 302,5 тис. гривень у 2022 році порівняно з 2020 роком. Натомість заборгованість за

товарами, роботами та послуг зменшилась у 2021 році порівняно з 2020 роком на 92,5 тис. гривень та у 2022 році порівняно з 2020 роком на 126 тис. гривень. У 2022 році порівняно з 2020 роком також зросла заборгованість за розрахунками з бюджетом на 242 тис. грн та на 4 тис. грн за страховими розрахунками.

Отже, як основним джерелом формування активів ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» є власні кошти. Водночас підприємство усе більше залучає кредитні кошти, що веде до зменшення власного капіталу та збільшення кредиторської заборгованості. У подальшому це може призвести до фінансової нестабільності заводу та його збитковості.

Щоб визначити наскільки ефективно ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» використовує фінансові ресурси проаналізуємо показників його господарської діяльності. для цього визначимо наступні коефіцієнти:

- 1) коефіцієнт оборотності активів, який розраховують за формулою (2.19) [25]:

$$Kob_a = \frac{ЧД}{A}; \quad (2.19)$$

де $ЧД$ – чистий дохід (виручка) від реалізації продукції; A – середньорічна вартість майна підприємства.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності активів складає:

$$2020 \text{ р.: } Kob_a = \frac{9866}{6824} = 1,45;$$

$$2021 \text{ р.: } Kob_a = \frac{6296}{6902,5} = 0,90;$$

$$2022 \text{ р.: } Kob_a = \frac{16102}{7039} = 1,42.$$

- 2) коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, який визначають за формулою (2.20) [25]:

$$Kob_{ДЗ} = \frac{ЧД}{ДЗ}; \quad (2.20)$$

де $ДЗ$ – середньорічні залишки дебіторської заборгованості.

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } Kob_{ДЗ} = \frac{9866}{230,5} = 42,8;$$

$$2021 \text{ р.: } Kob_{ДЗ} = \frac{6296}{228,5} = 27,55;$$

$$2022 \text{ р.: } Kob_{ДЗ} = \frac{16102}{324} = 49,7.$$

3) коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, який визначають за формулою (2.21) [25]:

$$Kob_{КЗ} = \frac{ЧД}{КЗ}, \quad (2.21)$$

де $КЗ$ – середньорічна вартість кредиторської заборгованості.

Для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості становить:

$$2020 \text{ р.: } Kob_{КЗ} = \frac{9866}{1320} = 7,47;$$

$$2021 \text{ р.: } Kob_{КЗ} = \frac{6296}{1496} = 4,20;$$

$$2022 \text{ р.: } Kob_{КЗ} = \frac{16102}{1756,5} = 9,17$$

4) термін погашення дебіторської та кредиторської заборгованості, який визначають, використовуючи формули (2.22) та (2.23) [25]:

$$Тоб_{ДЗ} = \frac{360}{Kob_{ДЗ}}; \quad (2.22)$$

$$Тоб_{кз} = \frac{360}{Коб_{кз}}; \quad (2.23)$$

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» термін погашення дебіторської та кредиторської заборгованостей складає:

$$2020 \text{ р.: } Тоб_{ДЗ} = \frac{360}{42,8} = 8,40$$

$$Тоб_{КЗ} = \frac{360}{7,47} = 48,20$$

$$2021 \text{ р.: } Тоб_{ДЗ} = \frac{360}{27,55} = 13,10$$

$$Тоб_{КЗ} = \frac{360}{4,2} = 85,70$$

$$2021 \text{ р.: } Тоб_{ДЗ} = \frac{360}{49,7} = 7,20$$

$$Тоб_{КЗ} = \frac{360}{9,17} = 39,20$$

5) коефіцієнт оборотності матеріальних запасів, який визначають за формулою (2.24) [28, с. 63]:

$$Коб_{МЗ} = \frac{С}{МЗ}, \quad (2.24)$$

де С – собівартість реалізованої продукції; МЗ – середньорічна вартість матеріальних запасів.

Для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності матеріальних запасів дорівнює:

$$2020 \text{ р.: } Коб_{МЗ} = \frac{8089}{2803,5} = -2,88;$$

$$2021 \text{ р.: } Коб_{МЗ} = \frac{5794}{2962} = -1,96;$$

$$2022 \text{ р.: } Коб_{МЗ} = \frac{12416}{3011,5} = -4,12;$$

б) коефіцієнт оборотності основних засобів, який розраховують за формулою

(2.25) [25]:

$$\Phi B = \frac{\text{ЧД}}{\text{ОЗ}}, \quad (2.25)$$

де ОЗ – середньорічна вартість основних засобів.

Для ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності основних засобів складає:

$$2020 \text{ р.: } \Phi B = \frac{9866}{2803,5} = 3,52;$$

$$2021 \text{ р.: } \Phi B = \frac{6296}{2962} = 2,12;$$

$$2022 \text{ р.: } \Phi B = \frac{16102}{3011,5} = 3,35.$$

б) коефіцієнт оборотності власного капіталу, який розраховують за формулою (2.26) [25]:

$$\text{Коб}_{\text{ВК}} = \frac{\text{ЧД}}{\text{ВК}}, \quad (2.26)$$

де ВК – середньорічна величина власного капіталу.

Для ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» коефіцієнт оборотності власного капіталу становить:

$$2020 \text{ р.: } \text{Коб}_{\text{ВК}} = \frac{9866}{5369,5} = 1,83;$$

$$2021 \text{ р.: } \text{Коб}_{\text{ВК}} = \frac{6296}{4941} = 1,27;$$

$$2022 \text{ р.: } \text{Коб}_{\text{ВК}} = \frac{16102}{4710} = 3,42;$$

Значення розрахованих коефіцієнтів ділової активності ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК», зведемо до табл. 2.6 та проаналізуємо їх.

Як видно з даних табл. 2.6, що коефіцієнт оборотності активів ПрАТ «Ладижинський завод ЗБК» у 2020 році дорівнював 1,45, у 2021 році 0,9, у 2022 році – 1,42. Це показує зниження ефективності діяльності підприємства.

Таблиця 2.6 – Ділова активність ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК»

Показники	Роки			Абс. зміна, тис. грн 2021-2020 рр.	Абс. зміна, тис. грн 2022-2020 рр.	Приріст у %, 2021-2020 роки	Приріст у %, 2022-2020 роки
	2020	2021	2022				
1	2	3	4	5	6	7	8
Коефіцієнт оборотності активів	1,45	0,90	1,42	-0,55	-0,03	-37,93	-2,07
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	42,80	27,55	49,70	-15,25	6,90	-35,63	16,12
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	7,47	4,20	9,17	-3,27	1,70	-43,77	22,76
Строк погашення дебіторської заборгованості, дні	8,40	13,10	7,20	4,70	-1,20	55,95	-14,28
Термін погашення кредиторської заборгованості, дні	48,20	85,70	39,20	37,50	-9,00	77,80	-18,67
Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів	2,88	1,96	4,12	-0,92	1,24	-31,94	43,06
Коефіцієнт оборотності основних засобів	3,52	2,12	3,35	-1,40	-0,17	-39,77	-4,83
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	1,83	1,27	3,42	-0,56	1,59	-30,60	86,88

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості показує у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 15,25 і сягнув 27,55. У 2022 році порівняно з 2020 роком цей показник зріс на 6,9 і сягнув 49,7. Це є позитивною тенденцією для ПАТ «Ладизинський завод ЗБК» і показує, що дебіторська заборгованість у 2022 році зменшилася на 6,9% порівняно з 2020 роком.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості у 2020 році склав 7,47, у 2021 році – 4,2, а у 2022 році 9,17. Це є негативним для ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», оскільки його товарний кредит збільшився на 22,76%.

Термін погашення дебіторської заборгованості зріс на 4,7%, або на 55,95%, у

2021 році порівняно з 2020 роком. Тоді як у 2022 році порівняно з 2020 роком термін погашення скоротився на 1,2, або на 14,28%. Це також є негативним, оскільки означає, що позичені ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» кошти повертаються повільніше.

Коефіцієнт оборотності матеріальних запасів у 2021 році порівняно з 2020 роком зменшився на 31,9%, але у 2022 році порівняно з 2020 роком зріс на 43,06%, що є позитивом, адже матеріальні резерви ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» використовуються ефективно.

Коефіцієнт оборотності основних засобів у 2022 році склав 3,35 проти 3,52 у 2020 році, що є негативним для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК».

Коефіцієнт оборотності запасів показує зростання, що є позитивним для ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК».

Після цього за методикою, яка була запропонована в п. 1.3. магістерської роботи проведемо факторний аналіз чистого прибутку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК». Попередні дані для цього занесено у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 – Вихідні дані для факторного аналізу чистого прибутку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК»

Показник	Значення		Зміна значень
	до попереднього року (п)	до звітнього року (з)	
1	2	3	4
Чистий прибуток (ЧП), тис. грн	-1111	1132	2243
Чистий дохід від реалізації продукції (ЧД), тис. грн	6296	16102	9806
Середньорічні залишки активів (А), тис. грн	6902,50	7039	136,5
Середньорічні залишки власного капіталу (ВК), тис. грн	4941	4710	-231
Оборотність оборотних активів (КобОА), оборотів	0,90	1,42	0,52
Мультиплікатор капіталу (Мк)	1,40	1,50	0,10
Чиста рентабельність (Рчиста)	-0,20	0,07	0,27

Визначимо, як змінився обсяг чистого прибутку внаслідок зміни обсягу власного капіталу:

$$\Delta\text{ЧП}_{\text{вк}} = (4710 - 4941) \times 0,90 \times 1,40 \times (-0,20) = 58,21$$

Визначимо, як змінився обсяг чистого прибутку внаслідок зміни оборотності активів:

$$\Delta\text{ЧП}_{\text{к}_{\text{об}_{\text{оА}}}} = 4710 \times (1,42 - 0,90) \times 1,40 \times (-0,20) = -685,78$$

Визначимо як змінився обсяг чистого прибутку внаслідок зміни величини мультиплікатора власного капіталу:

$$\Delta\text{ЧП}_{\text{М}_{\text{к}}} = 4710 \times 1,42 \times (1,50 - 1,40) \times (-0,20) = -133,76$$

Визначимо як змінився обсяг чистого прибутку внаслідок зміни величини чистої рентабельності:

$$\Delta\text{ЧП}_{\text{р}_{\text{чиста}}} = 4710 \times 1,42 \times 1,50 \times (0,07 - (-0,20)) = 2708,70$$

Здійснимо оцінювання сукупного впливу факторів на зміну обсягу чистого прибутку підприємства у звітному періоді його діяльності:

$$\Delta\text{ЧП} = 58,21 + (-685,78) + (-133,76) + 2708,70 = 1947,39$$

Отже, ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» найбільш позитивний фінансовий результат отримує від іншої основної операційної діяльності.

Загальний обсяг доходу ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», у 2022 році збільшився порівняно з 2021 роком на 9806 тис. грн.

Висновок до розділу 2

Проаналізувавши основні показники фінансово-господарської діяльності та ефективності формування та використання фінансових ресурсів ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», можна зробити наступні висновки.

1. Аналіз абсолютних показників фінансового стану ПАТ «Ладизинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки (табл. 2.1) показав, що загальна вартість активів заводу у 2021 році зросла порівняно з 2020 роком на 78,5 тис. гривень. (1,15%), а у

2022 році порівняно з 2020 роком зросла на 215 тис. грн. (3,15%), що свідчить про збільшення кількості майна. Необоротні активи акціонерного товариства різко зменшилися у 2022 році на 199,5 тис. грн., що є негативною тенденцією розвитку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК». Позитивним для підприємства є зростання у 2022 році оборотних коштів та збільшення чистого доходу.

2. Аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» (табл. 2.2) показав, зокрема, що коефіцієнт автономії перевищує 50%. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу демонструє тенденцію до збільшення, що свідчить про те, що у фінансуванні підприємства зростає частка позикових коштів, а отже зростає і заборгованість. Коефіцієнт фінансового ризику, у 2022 році зріс до 0,49. це означає що частка залученого капіталу різко зросла, а прибуток зменшився. Загалом, за досліджуваний період більшість показників ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» не відповідають нормативним значенням, що свідчить про фінансову нестабільність заводу, який змушений усе більше покладатися на фінансування від інвесторів та на банківські кредити.

3. Аналіз коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» (табл. 2.3) показав зниження коефіцієнта, що свідчить про те, що завод не в змозі своєчасно ліквідувати свої борги. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році збільшився до 0,99, але перебуває в межах норми. Коефіцієнт абсолютної ліквідності теж відповідає нормативному значенню, тому загалом можна сказати, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» в змозі частково погашати свою заборгованість за поточними зобов'язаннями, хоча не є абсолютно ліквідним підприємством.

4. Аналіз рентабельності заводу (табл. 2.4) показав, що більшість коефіцієнтів демонструють позитивну тенденцію і у 2022 році завод одержав чистий прибуток, тоді як у 2021 році отримував чистий збиток. Загалом ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» рентабельне. Водночас керівництво заводу має прагнути до підвищення рівня ліквідності та ділової активності.

5. Аналіз структури та динаміки джерел фінансових ресурсів ПрАТ

«Ладизинський завод ЗБК» (табл. 2.5) показав, що основним джерелом формування активів є його власні кошти. Водночас підприємство усе більше залучає кредитні кошти, що веде до зменшення власного капіталу та збільшення кредиторської заборгованості. У подальшому це може призвести до фінансової нестабільності заводу та його збитковості.

6. Факторний аналіз чистого прибутку ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» показав, що найбільш позитивний фінансовий результат підприємство отримує від іншої основної операційної діяльності.

3 ПРОПОЗИЦІЇ З ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА

3.1 Заходи з покращення фінансового стану акціонерного товариства

Проаналізувавши загальний фінансовий стан ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК», можна виокремити основні заходи щодо його покращення.

Це насамперед підвищення ефективності управління, що означає забезпечення безперебійної та ритмічної роботи підприємства. Це сприятиме покращенню фінансових показників.

Відмова від капітальних вкладень, що перевищують фінансові можливості підприємства, також може покращити фінансовий стан ПАТ «Ладизинський завод ЗБК». Адже капітальні інвестиції, що перевищують фінансові можливості підприємства на фоні збиткової діяльності, є однією з основних причин, що призводять до зниження коефіцієнтів ліквідності. І хоча на практиці зменшення коефіцієнтів ліквідності через надмірні капіталовкладення в принципі допустимі, у цьому випадку втрати підприємства можуть бути занадто великими.

Для покращення фінансового стану ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» має реалізовувати всю продукцію, що знаходиться на складах. А також необхідно забезпечити просування товару не тільки на внутрішньому ринку, а й за кордоном. За допомогою маркетингових досліджень необхідно завоювати більшу частку ринку, тобто викликати інтерес споживачів до продукції підприємства.

Збільшення коштів на поточному рахунку ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності та дасть змогу підприємству отримувати від банку довго- та короткострокові кредити щоб фінансувати поточну господарську діяльність. Адже кредити банки надають лише платоспроможним підприємствам, коефіцієнт абсолютної ліквідності яких знаходиться в межах нормативних значень. Домогтися приросту коштів можна шляхом продажу чи здачею в оренду надлишків виробничих і невиробничих

споруд.

Необхідно прагнути до збільшення отримуваного прибутку. Так, наприклад, можна спробувати збільшити ціну на товари та послуги, що надаються. Однак цей варіант не завжди підходить, тому що в разі кризи, що панує в економіці країни, у компаній може не вистачити коштів, щоб платити більше грошей за послуги, роботи і товари. З огляду на це, резервами зростання прибутку можуть бути:

- збільшення обсягів реалізації товарів;
- зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів.

Одним із важливих напрямів пошуку резервів зростання прибутку є раціональне використання ресурсів акціонерного товариства та зниження собівартості вироблених товарів.

Скорочення виробничих витрат та витрат на реалізацію продукції є, на наш погляд, основним резервом підвищення прибутковості даного акціонерного товариства. Зниження виробничих витрат можна досягти наступними способами:

- здійсненням певних організаційно-технічних заходів;
- скороченням чисельності робітників. Але останній захід може забезпечити економію лише за умови, що він передбачає підвищення продуктивності праці, зменшення трудомісткості продукції, раціональніше використання робочого часу тощо.
- економією витрат на оплату праці, але не за рахунок її зменшення, а через зниження трудомісткості шляхом здійснення інноваційної діяльності;
- зниженням прямих матеріальних витрат;
- скороченням умовно-постійних витрат, чого можна досягти збільшенням обсягу виробництва.

Скорочення виробничих витрат підвищить конкурентоспроможність ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК».

Серед шляхів збільшення прибутковості акціонерного товариства найважливішими вважаємо такі:

- збільшення вартості основних виробничих фондів і нормованого оборотного капіталу;
- зниження собівартості продукції, оскільки це має зворотний вплив на рівень рентабельності.

Підвищення рівня рентабельності власних коштів може бути досягнуто як через збільшення обсягу одержуваного чистого прибутку, так і за рахунок збільшення розміру власних коштів, або ж шляхом залучення на вигідних умовах позикових коштів, щоб це сприяло підвищенню рівня їх рентабельності, а не призводило до його зменшення рентабельності власних коштів акціонерного товариства.

Акціонерне товариство також може збільшити розмір своїх фінансових ресурсів, зменшивши обсяг постійних витрат – витрат на утримання керівного персоналу та на ремонт основних засобів.

Необхідно проаналізувати існуючі напрями використання прибутку. Важливо знайти способи зменшення частки участі працівників у прибутку, а відрахування у резерви та страхові фонди слід розглядати як резерв поповнення акціонерним товариством оборотних коштів.

Збільшити обсяг одержуваного прибутку дозволить налагодження ефективного управління товарним асортиментом, коли підприємство буде реалізовувати лише ту продукцію, яка приносить йому прибуток і дає стабільний грошовий потік.

Якщо проаналізувати нинішню собівартість реалізованої продукції ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», то у 2020 році вона становила 8 089 тис. грн, у 2021 році знизилася на 2 295 тис. грн і становила 5 794 тис. грн, а у 2022 році зросла до 12 416 тис. грн, тобто збільшилася на 6 622 тис. грн. Таке зростання собівартості у 2022 році зумовлено тим, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» збільшило обсяги виробництва продукції.

3.2 Шляхи вдосконалення управління фінансовими ресурсами акціонерного товариства

Для покращення фінансового стану ПрАТ «Ладизинський завод ЗБК» необхідно вдосконалити схему його фінансової стратегії (рис. 3.1).

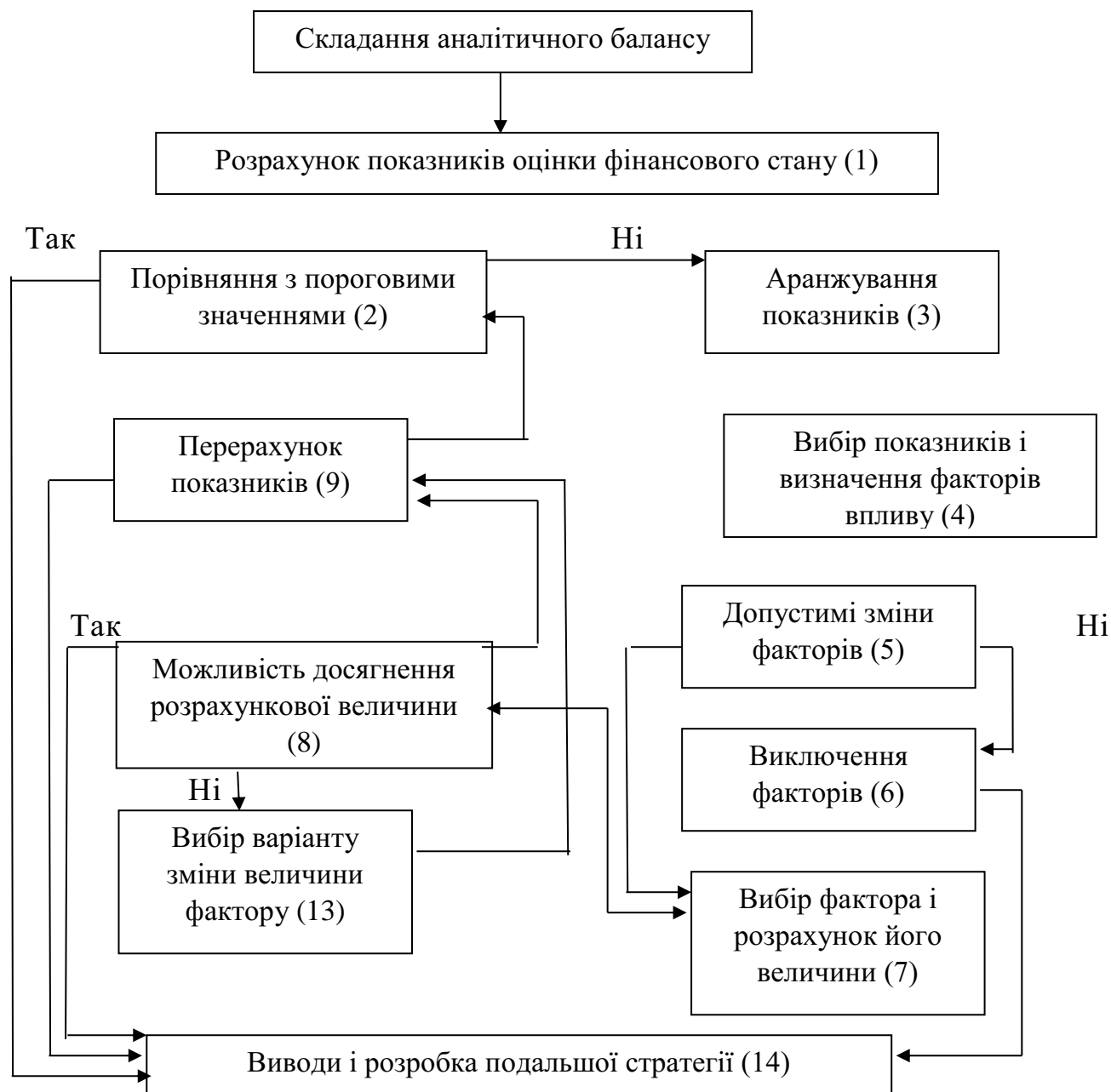

Рисунок 3.1 – Схема розробки фінансової стратегії з покращення фінансового стану підприємства

Вибір методів покращення фінансового становища підприємства пропонується здійснювати за таким алгоритмом:

- на підставі складеного аналітичного балансу визначаються фактичні (розрахункові) значення показників для оцінки фінансового стану підприємства. При цьому, можуть бути розраховані як усі показники, так й показники за окремими напрямками;
- показники, фактичні значення яких нижче за порогові значення – виключаються і залишаються відібрані показники, які впорядковуються за ступенем їх важливості, виходячи з конкретної ситуації, що склалася на підприємстві, і відповідно від пріоритетності вибору напрямів фінансування;
- виявляються фактори, що впливають на перший із відібраних і пріоритетних показників, та здійснюється їх аналіз;
- визначаються допустимі зміни значень факторів, що впливають на відповідний напрям дій, і враховуються можливі зміни інших показників;
- виключаються фактори, значення яких не можуть бути змінені в поточних умовах;
- у разі позитивного рішення розраховується абсолютне значення фактора, що визначає цей показник, і його значення прирівнюється до порогового;
- після здійснення розрахунків вивчаються можливості досягнення розрахункових значень факторів;
- за розрахованими значеннями фактора впливу здійснюється перерахунок цінних показників в алгоритмі розрахунку, що включає цей фактор;

- значення розрахованих показників порівнюються з пороговими значеннями і робиться висновок про необхідність пошуку інших шляхів поліпшення фінансового стану підприємства;
- у разі позитивного рішення з ранжованого ряду показників приймається наступне рішення та вживаються дії відповідно до пунктів 4-10;
- якщо немає можливості вийти на розрахункові значення факторів (згідно п. 7), вибирається найбільш прийнятний варіант зміни їх значення (виходячи з конкретних можливостей) і перераховуються оціночні показники;
- на основі розрахунку робиться висновок про фінансовий стан підприємства та визначається стратегія подальших дій.

Запропонована схема дозволить фінансовому менеджеру зрозуміти причини низьких результатів фінансових показників і вчасно зробити висновки, щоб уникнути непотрібних втрат.

Також доцільно запровадити систему управлінського контролю – який являє собою процес, за допомогою якого менеджери впливатимуть на працівників підприємства з метою забезпечення досягнення поставленої мети.

Проект системи управлінського контролю повинен містити:

- чітко визначену мету господарської діяльності;
- призначені центри відповідальності;
- розроблені показники, за якими буде оцінюватися господарська діяльність і вимірюватися її результати та здійснюватися підготовка звітів.

Система управлінського контролю може ґрунтуватися не лише на бюджетному контролі, оскільки в бюджеті відображаються лише внутрішні фінансові показники, виконання яких є предметом бухгалтерського обліку, а не фінансові показники діяльності, такі як плинність кадрів, кількість скарг

споживачів, кількість рекламаций, кількість нових клієнтів підприємства тощо.

Таким чином, запропоновані заходи можна звести до таких:

- створення відділу аналізу та планування, оскільки підприємству необхідно вивчати ринок для надання послуг та ведення бізнесу;
- проведення реклами у засобах масової інформації та розміщення інформації на біл-бордах, оскільки це один із найуспішніших способів збільшення кількості споживачів;
- здійснення комп'ютеризації бухгалтерського обліку;
- створення проектної групи для розробки фінансової стратегії з покращення фінансового стану підприємства.

Одним із найважливіших шляхів досягнення стабільності та покращення фінансового становища акціонерного товариства є випуск нових видів продукції, конкурентоспроможних на внутрішньому та зовнішньому ринках, які можуть зацікавити споживачів. Це потребує постійного оновлення асортименту і, разом з тим, додаткових витрат на придбання обладнання та ноу-хау. Фінансувати ці витрати можна або за рахунок довгострокових кредитів (що в нинішніх умовах реалізувати дуже важко), або шляхом скорочення надлишкових (якщо такі є) виробничих потужностей, що приведе до додаткових грошових надходжень і скоротить постійні витрати.

Висновок до розділу 3

На основі аналізу фінансового стану ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», можна запропонувати наступні заходи щодо його покращення:

- підвищення ефективності управління, що означає забезпечення безперебійної та ритмічної роботи підприємства, що сприятиме покращенню значень фінансових показників;
- відмова від капітальних вкладень, що перевищують фінансові можливості

- підприємства, що також може покращити фінансовий стан підприємства;
- реалізація продукції, що знаходиться на складах підприємства, для чого необхідно забезпечити просування товару не тільки на внутрішньому ринку, а й за кордоном. Завоювати більшу частку ринку, тобто викликати інтерес споживачів до продукції підприємства можливо за допомогою маркетингових заходів;
- зниження витрат на виробництво та реалізацію товарів, чого можна досягти наступними способами:
  - здійсненням певних організаційно-технічних заходів;
  - скороченням чисельності робітників. Але останній захід може забезпечити економію лише за умови, що він передбачає підвищення продуктивності праці, зменшення трудомісткості продукції, раціональніше використання робочого часу тощо.
  - економією витрат на оплату праці, але не за рахунок її зменшення, а через зниження трудомісткості шляхом здійснення інноваційної діяльності;
  - зниженням прямих матеріальних витрат;
  - скороченням умовно-постійних витрат, чого можна досягти збільшенням обсягу виробництва.

З метою вдосконалення управління фінансовими ресурсами ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» необхідно вдосконалити схему його фінансової стратегії, алгоритм якої представлений на рис. 3.1. Запропонована схема дозволить фінансовому менеджеру зрозуміти причини низьких значень фінансових показників і вчасно зробити висновки, щоб уникнути непотрібних витрат. Також доцільно запровадити систему управлінського контролю, який являє собою процес, за допомогою якого менеджери впливатимуть на працівників підприємства з метою забезпечення досягнення поставленої мети.

Проект системи управлінського контролю повинен містити:

- чітко визначену мету господарської діяльності;
- призначені центри відповідальності;
- розроблені показники, за якими буде оцінюватися господарська діяльність і вимірюватися її результати та здійснюватися підготовка звітів.

ВИСНОВКИ

Здійснене дослідження ефективності управління фінансовими ресурсами підприємства дозволяє зробити загальні висновки.

1. Фінансові ресурси підприємства — це грошові надходження, що перебувають у його розпорядженні, які потрібні для виконання підприємством своїх фінансових зобов'язань та забезпечення розширеного відтворення. Джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є його власні та залучені з різних джерел кошти.

2. До основних складових частин фінансових ресурсів підприємства належать: прибуток, амортизаційні відрахування, оборотні кошти, бюджетні асигнування, доходи від власних коштів, доходи від централізованих корпоративних фондів, кредитні ресурси.

3. Управління фінансовими ресурсами являє собою сукупність методів, процесів, важелів і способів цілеспрямованого впливу на різні види фінансування з метою досягнення комерційного результату. Для забезпечення раціонального управління фінансовими ресурсами підприємству необхідно досягти наступних цілей: забезпечити конкурентоспроможність; уникати банкрутства; зберігати лідерство у боротьбі з конкурентами; максимізувати ринкову вартість підприємства; забезпечити прийнятні темпи зростання економічного потенціалу підприємства.

4. Проаналізувавши основні показники фінансово-господарської діяльності та ефективності формування та використання фінансових ресурсів ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК», можна зробити наступні висновки;

– аналіз абсолютних показників фінансового стану ПАТ «Ладжинський завод ЗБК» за 2020-2022 роки (табл. 2.1) показав, що загальна вартість активів заводу у 2021 році зросла порівняно з 2020 роком на 78,5 тис. гривень. (1,15%), а у 2022 році порівняно з 2020 роком зросла на 215 тис. грн. (3,15%), що свідчить про збільшення кількості майна. Необоротні активи акціонерного товариства різко

зменшилися у 2022 році на 199,5 тис. грн., що є негативною тенденцією розвитку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК». Позитивним для підприємства є зростання у 2022 році оборотних коштів та збільшення чистого доходу;

– аналіз фінансової стійкості ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» (табл. 2.2) показав, зокрема, що коефіцієнт автономії перевищує 50%. Коефіцієнт концентрації залученого капіталу демонструє тенденцію до збільшення, що свідчить про те, що у фінансуванні підприємства зростає частка позикових коштів, а отже зростає і заборгованість. Коефіцієнт фінансового ризику, у 2022 році зріс до 0,49. це означає що частка залученого капіталу різко зросла, а прибуток зменшився. Загалом, за досліджуваний період більшість показників ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» не відповідають нормативним значенням, що свідчить про фінансову нестабільність заводу, який змушений усе більше покладатися на фінансування від інвесторів та на банківські кредити;

– аналіз коефіцієнтів ліквідності ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» (табл. 2.3) показав зниження коефіцієнта, що свідчить про те, що завод не в змозі своєчасно ліквідувати свої борги. Коефіцієнт швидкої ліквідності у 2022 році збільшився до 0,99, але перебуває в межах норми. Коефіцієнт абсолютної ліквідності теж відповідає нормативному значенню, тому загалом можна сказати, що ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» в змозі частково погашати свою заборгованість за поточними зобов'язаннями, хоча не є абсолютно ліквідним підприємством;

– аналіз рентабельності заводу (табл. 2.4) показав, що більшість коефіцієнтів демонструють позитивну тенденцію і у 2022 році завод одержав чистий прибуток, тоді як у 2021 році отримував чистий збиток. Загалом ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» рентабельне. Водночас керівництво заводу має прагнути до підвищення рівня ліквідності та ділової активності;

– аналіз структури та динаміки джерел фінансових ресурсів ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» (табл. 2.5) показав, що основним джерелом формування активів є його власні кошти. Водночас підприємство усе більше

залучає кредитні кошти, що веде до зменшення власного капіталу та збільшення кредиторської заборгованості. У подальшому це може призвести до фінансової нестабільності заводу та його збитковості;

– факторний аналіз чистого прибутку ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» показав, що найбільш позитивний фінансовий результат підприємство отримує від іншої основної операційної діяльності.

5. Для покращення фінансового стану ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» необхідно:

- підвищити ефективність управління підприємством, що означає забезпечення безперебійної та ритмічної роботи. Це сприятиме покращенню значень фінансових показників;
- відмовитися від капітальних вкладень, що перевищують фінансові можливості підприємства;
- реалізувати продукцію, що знаходиться на складах підприємства, для чого необхідно забезпечити просування товару не тільки на внутрішньому ринку, а й за кордоном. Завоювати більшу частку ринку, тобто викликати інтерес споживачів до продукції підприємства можливо за допомогою маркетингових заходів;
- знизити витрати на виробництво та реалізацію товарів, чого можна досягти наступними способами:
  - здійсненням певних організаційно-технічних заходів;
  - скороченням чисельності робітників. Але останній захід може забезпечити економію лише за умови, що він передбачає підвищення продуктивності праці, зменшення трудомісткості продукції, раціональніше використання робочого часу тощо.
  - економією витрат на оплату праці, але не за рахунок її зменшення, а через зниження трудомісткості шляхом здійснення інноваційної діяльності;

- зниженням прямих матеріальних витрат;
- скороченням умовно-постійних витрат, чого можна досягти збільшенням обсягу виробництва.

6. З метою вдосконалення управління фінансовими ресурсами ПрАТ «Ладжинський завод ЗБК» необхідно вдосконалити схему фінансової стратегії, алгоритм якої представлений на рис. 3.1. Запропонована схема дозволить фінансовому менеджеру зрозуміти причини низьких значень фінансових показників і вчасно зробити висновки, щоб уникнути непотрібних витрат. Також доцільно запровадити систему управлінського контролю, який являє собою процес, за допомогою якого менеджери впливатимуть на працівників підприємства з метою забезпечення досягнення поставленої мети. Проект системи управлінського контролю повинен містити: чітко визначену мету господарської діяльності; призначені центри відповідальності; розроблені показники, за якими буде оцінюватися господарська діяльність і вимірюватися її результати та здійснюватися підготовка звітів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гриценко Т.В. Теоретичні та практичні аспекти управління фінансовим станом підприємства в сучасних умовах. Молодий вчений. 2018. №9. С. 465-469.
2. Кнейслер О.В., Налукова Н.І. Фінансове адміністрування і менеджмент у системі управління фінансами суб'єктів господарювання. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Економіка», вип. 24, 2019 р. С. 169–173.
3. Дранус В. В., Биченко Є. О. Оцінка ефективності управління фінансовими ресурсами фармацевтичних підприємств. Modern Economics. 2022. № 36(2022). С. 51-58. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V36\(2022\)-08](https://doi.org/10.31521/modecon.V36(2022)-08)
4. Козачок І. А. Формування та управління ефективним використанням фінансових ресурсів підприємства. Гуманітарний вісник ЗДІА. Запоріжжя, 2011. №47. С. 227-283. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpgvzdia_2011_47_31 (дата звернення : 15.09.2023 р.).
5. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. Економіка і суспільство. 2018. Вип. № 14. С. 778 – 783.
6. Ксьондз С. М. Проблеми формування фінансових ресурсів підприємств. Економіка і суспільство. 2017. Випуск № 10. С. 611–615.
7. Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Сорокіна І. Р. Науково-методичні підходи до формування політики управління фінансовими ресурсами підприємства. Ефективна економіка. 2021. № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9406>
8. Єрешко Ю. О., Товмасян В. Р. Теорія фінансової політики підприємства. Інвестиції: практика та досвід. 2020. № 15-16. С. 63–68.
9. Роєнко К.В., Свистун Л.А. Особливості та проблеми формування фінансових ресурсів підприємств в умовах нестабільної економіки. Молодий вчений. 2017. № 11 (51). С. 1285-1289.

10. Гайбура Ю. А. Концептуальні засади формування фінансових ресурсів підприємств за сучасних умов. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 14–21.
11. Телишевська Л.І., Голованова А.В., Яско Р.С. Засади формування та використання фінансових ресурсів підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. №5/1. 2017. С.24-27.
12. Ходаківський В. М., Місевич М. А., Матвійчук Д. В., Паламарчук А. М. Формування альтернатив стратегічного управління фінансовим забезпеченням сільськогосподарського підприємства в сучасних умовах господарювання. *Агросвіт*. 2021. № 21-22. С. 63–71. DOI: [10.32702/2306-6792.2021.21-22.63](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.21-22.63)
13. Алієв Зія Нізамі Огли Управління фінансовими ресурсами підприємства в ринкових умовах : робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр : спец. 072 - фінанси, банківська справа та страхування / наук. кер. І. М. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2021. 46 с.
14. Aranchiy, V. I., Tomilin, O. O., Dorohan-Pysarenko, L. O. (2021) *Finansovyy menedzhment [Financial management]* Poltava : RVV PDAU, 300 p.
15. Фінансово-економічний аналіз: підручник / ред. П. Ю. Буряка, М. В. Римара. – К. : ВД “Професіонал“, 2013. – 528 с.
16. Фінансовий аналіз: Навч посіб./ Г. В. Митрофанов, Г. О. Кравченко, Н. С. Барабаш та ін.: за ред. Проф. Г. В. Митрофанова. – К.: КНТЕУ, 2012. – 301с.
17. Звіт про власний капітал: Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 5 [Електронний ресурс]: від 31.03.99 № 87 зі змінами та доповненнями. – Режим доступу: [http://zakon1.rada.gov.ua /?nreg= z 0399-99](http://zakon1.rada.gov.ua/?nreg=z 0399-99). – Назва з екрана.
18. Єпіфанова І. Ю., Джеджула В. В. Фінансовий аналіз та звітність : практикум / Вінниця : ВНТУ, 2017. – 143 с.
19. Ястремська О. М. Якість формування фінансової стратегії підприємства. *Фінанси України*. – 2012. – №6. – С. 121–128.
20. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий

- аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с.
21. Василик О. Д. Теорія фінансів : [підручник] / Василик О.Д. – К.: НІОС, 2012. – 416 с.
22. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 24.11.2023).
23. Журавльова Ю. Ю. Сутність платоспроможності підприємства. Фінанси України. — 2016. — №1. — С. 116–120.
24. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: - підручник / М. Я. Коробов - – К.: ТОВ «Знання», 2011 – 378 с.
25. Фурик В. Г. Фінанси підприємств : практикум / Фурик В. Г., Зянько В. В., Вальдшмідт І. М. – Вінниця : ВНТУ, 2017. – 87с.
26. Коломієць Н. О., Коломієць О. П. Методологічні аспекти оцінки фінансового стану як основи ефективного управління підприємством. URL: <http://journals.uran.ua/index.php/wissn021/article/viewFile/99627/94703>.
27. Пельтек Л.В. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства / Л.В. Пельтек // Вісник Запорізького національного університету – 2015. - №1(5). – С. 43-49.
28. Пельтек Л.В. Методологічні аспекти формування системи управління оборотними активами підприємства / Л.В. Пельтек // Вісник Запорізького національного університету – 2015. - №1(5). – С. 43-49.
29. Бражник Л. В. Фінансові ресурси підприємства: їх формування та використання. Економіка і суспільство. 2018. Вип. № 14. С. 778 – 783.
30. Соляник Л. Г., Цуркан І. М., Сорокіна І. Р. Науково-методичні підходи до формування політики управління фінансовими ресурсами підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. № 10. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9406> (дата звернення: 24.11.2023). DOI: [10.32702/2307-2105-2021.10.71](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.10.71)

- 31.Гвоздей Н. І. Оцінка ефективності використання фінансових ресурсів підприємства. Економічна думка. 2018. № 1. С. 216 – 221.
- 32.Тимошик Н. С., Семчишин Є. В. Організаційні аспекти формування та оптимізації фінансових ресурсів підприємств. Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Сер. Економіка і управління. 2019. Т. 30 (69), № 2. С. 232–238.
- 33.Журавльова Т. О. Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 42–45. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4535&i=7> (дата звернення: 24.11.2023).
- 34.Гудзь О. Є, Стецюк П. А. (2021). Концептуальні засади формування системи управління фінансовими ресурсами підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(32), 330–340. <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v1i32.200530>
35. Ковальчук М. А., Єпіфанова І. Ю. Управління активами промислового підприємства в сучасних умовах. LI Науково-технічна конференція факультету менеджменту та інформаційної безпеки Вінницького національного технічного університету (м. Вінниця, 31.05-01.06.2022 р.). Отримано з <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2022/paper/view/14973/12648>

ДОДАТОК А

ПРОТОКОЛ
 ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
 НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ

Назва роботи: ОРГАНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВА (на прикладі приватного акціонерного товариства «Ладижинський завод ЗБК»)

Тип роботи: МКР

(БДР, МКР)

Підрозділ кафедра фінансів та інноваційного менеджменту

(кафедра, факультет)

Показники звіту подібності Unicheck

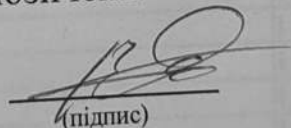
Оригінальність 83,4%

Схожість 16,6%

Аналіз звіту подібності (відмітити потрібне):

1. Запозичення, виявлені у роботі, оформлені коректно і не містять ознак плагіату.
2. Виявлені у роботі запозичення не мають ознак плагіату, але їх надмірна кількість викликає сумніви щодо цінності роботи і відсутності самостійності її виконання автором. Роботу направити на розгляд експертної комісії кафедри.
3. Виявлені у роботі запозичення є недобросовісними і мають ознаки плагіату та/або в ній містяться навмисні спотворення тексту, що вказують на спроби приховування недобросовісних запозичень.

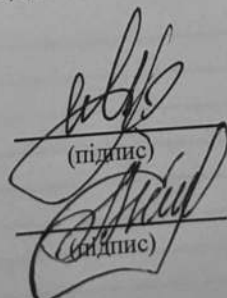
Особа, відповідальна за перевірку

(підпис)

Зянько В. В.
(прізвище, ініціали)

Ознайомлені з повним звітом подібності, який був згенерований системою Unicheck щодо роботи.

Автор роботи

(підпис)

Ковальчук М. А.
(прізвище, ініціали)

Керівник роботи

Настенко М. М.
(прізвище, ініціали)